

Plan razvoja ruralnog turizma Grada Korčule 2015. – 2020.

Projekt:

„Ljudi koji vole ugostiti“

„Gente che ama ospitare“

Korčula, prosinac 2015.

1 Sadržaj

1. Prostorne i prirodne značajke Grada Korčule.....	4
1.1. Zemljopisni položaj.....	4
1.2. Stanovništvo.....	4
1.3. Infrastrukturni sustavi.....	5
1.3.1. Prometna infrastruktura.....	5
1.3.2. Komunalna infrastruktura.....	6
1.4. Naselja u Gradu Korčuli.....	7
1.4.1. Korčula - srednjovjekovni biser Jadrana.....	7
1.4.2. Račišće - mirno malo mjesto za savršen odmor.....	8
1.4.3. Žrnovo - mjesto kamenoklesara i folklor.....	8
1.4.4. Pupnat – najstarije mjesto trajne naseljenosti na otoku.....	9
1.4.5. Čara - dom ponajboljih Pošipa.....	9
2. Podloge projekta u strateškim dokumentima.....	10
2.1. Regionalni operativni program Dubrovačko-neretvanske županije 2007. – 2013.	11
2.2. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022.	11
2.3. Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (2010.).....	14
3. Značajke kulturne i prirodne baštine.....	15
3.1. Kulturna baština.....	15
3.1.1. Mjere zaštite kulturno-povijesne baštine.....	16
3.2. Prirodna baština.....	19
4. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – trenutno stanje.....	25
4.1. Korčula.....	25
4.2. Račišće.....	26
4.3. Žrnovo.....	27
4.4. Pupnat.....	27
4.5. Čara.....	28
5. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – projekcije.....	30
5.1. Korčula.....	31
5.2. Račišće.....	33
5.3. Žrnovo.....	33
5.4. Pupnat.....	34
5.6. Čara.....	35

6.	Koncept „Albergo diffuso“ kao jedan od temelja razvoja održivog turizma	36
6.1	Uvod	36
6.2	Ideja i cilj koncepta	36
6.3	Mogućnosti razvoja koncepta na Korčuli.....	39
6.4	Zaključak	40

1. Prostorne i prirodne značajke Grada Korčule

1.1. Zemljopisni položaj

Grad Korčula smješten je na sjeveroistočnom dijelu otoka Korčule. Najveća je teritorijalna jedinica na otoku, te se prostire na 112,31 km² (6 % ukupnog teritorija Dubrovačko-neretvanske županije). Kopnenu granicu dijeli s općinama Lumbarda i Smokvica, dok morsku granicu, uz navedene općine, dijeli i s općinama Lastovo i Orebić.

Grad Korčula obuhvaća naselja Pupnat, Račišće, Žrnovo i Čaru te grad Korčulu. Naselja su smještena uz rubove plodnih polja, dok je grad Korčula smješten na poluotočiću u svrhu nadgledanja strateški važnog Pelješkog kanala.

Slika 1. Položaj Grada Korčule

1.2. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u Gradu Korčuli živi ukupno 5.663 stanovnika, što predstavlja smanjenje od 3,84% u odnosu na popis iz 2001. godine. Prosječna gustoća naseljenosti je 50,42 st/km², što je za 26,73% niže od prosjeka Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ).

Naselje	Ukupno	Muškarci	Žene
Korčula (grad)	2.856	1.369	1.487
Naselje Žrnovo	1.368	708	660
Naselje Račišće	432	215	217
Naselje Punat	391	198	193
Naselje Čara	616	322	294
Ukupno Grad Korčula	5.663	2.812	2.851

Tablica 1. Stanovništvo Grada Korčule

1.3. Infrastrukturni sustavi

1.3.1. Prometna infrastruktura

Područje Grada Korčule je otočno područje pa je prometna infrastruktura jedan od važnijih segmenata za lokalno stanovništvo.

Najvažnija cesta koja prolazi ovim područjem svakako je državna cesta D-118, koja veže trajektno pristanište Dominče preko Smokvice i Blata do Vele Luke.

Osim državne ceste D-118, u Gradu Korčuli postoje još tri županijske ceste:

- Ž-6224 od D-118 do Račišća. Cesta je postala neprikladna jer se proteže priobalnim izgrađenim prostorom pa je stoga potrebno izgraditi obilaznice oko Kneža i Žrnovske banje
- Ž-6225 od D-118 do Lumbarde
- Ž-6244 od D-118 do Korčule.

Osim državne ceste i županijskih cesta na području Grada postoje i dvije lokalne ceste:

- L-69021 od D-118 kod Čare do Zavalatice
- L-69022 koja se spaja na D-118 kod Pupnata i završava na D-118 kod Čare - stara lokalna cesta između Pupnata i Čare koju je zamijenila državna cesta D-118.

Osim ovih cesta postoji i nekoliko nerazvrstanih, teško prohodnih cesta koje bi trebalo urediti

- D-118 od Pupnata do Ž-6224 u Knežama
- od L-69022 do Pupnatske luke
- od D-118 i Rasohatice.

Redovne autobusne linije svakodnevno spajaju otok s većim gradovima poput Dubrovnika i Zagreba, a ljeti četiri puta tjedno sa Sarajevom i tri puta tjedno s Beogradom. Lokalne autobusne linije prometuju između otočkih mjesta.

Najveći značaj za Grad Korčulu svakako ima **pomorski promet**. Morska luka od županijskog značaja je putnička luka Korčula. Neke od luka lokalnog značaja su luka Badija, luka Račišće i luka Zavalatica. Morske luke posebne namjene državnog značaja su ACI marina Korčula te sportske luke na istočnoj i zapadnoj obali grada Korčule.

Brodске linije koje povezuju otok s kopnom ne zadovoljavaju svojom brojnošću i brzinom.

Najznačajnije pomorske veze Grada Korčule s kopnom su:

- cjelogodišnja svakodnevna trajektna linija s Orebićem (14 putovanja dnevno izvan sezone (prije 29.05 nakon 27.09) i 18 putovanja dnevno u sezoni (29.05. do 27.09.),
- cjelogodišnja svakodnevna katamaranska linija s Hvarom i Splitom
- brodska linija Korčula-Orebić
- sezonska katamaranska linija Dubrovnik-Mljet-Korčula-Lastovo (tri puta tjedno, u sezoni svakodnevno)
- sezonska katamaranska linija Split-Hvar-Korčula
- sezonska katamaranska linija Split-Brač-Hvar-Korčula-Mljet-Dubrovnik.

Značajna cjelogodišnja trajektna linija je Trpanj (Pelješac) – Ploče koja se nastavlja na državnu autocestu A1.

Zračni promet otoka ostvaruje se preko Zračne luke Dubrovnik u Čilipima, koja je udaljena oko 130 km od Korčule. U hitnim slučajevima koristi se prijevoz helikopterom s heliodroma u Korčuli, u blizini Doma zdravlja. Sve navedeno ne omogućava kvalitetan zračni promet, te se planira izgradnja zračne luke na središnjem dijelu otoka, u blizini Smokvice.

1.3.2. Komunalna infrastruktura

Vodopostroba područja Grada Korčule riješena je u sklopu regionalnog vodovoda Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo-Mljet kojem je ishodište "Prud" u dolini Neretve.

Voda se na otok Korčulu doprema iz vodospreme "Janjina" na Pelješcu kroz podmorski cjevovod koji se sastoji od 5 visokotlačnih polietilenskih cijevi promjera 202 mm, te cjevovodom promjera 350 mm. ACC ulazi u centralnu vodospremu "Korčula I" kapaciteta 1000 m na 87 metara nadmorske visine. Iz te se vodospreme vodom opskrbljuje cijeli otok. S obzirom na izgrađene kapacitete vodovoda utvrđena je količina od 104 l/s za cijeli otok od čega za Grad Korčulu 62 l/s. Izgrađeni objekti regionalnog vodovoda na području Grada su: cjevovodi, crpne stanice i vodospreme.

Sva naselja spojena su na vodovodnu mrežu. Pojedini izdvojeni dijelovi naselja još nisu spojeni. Mreža se stalno širi i grade se nove vodospreme.

Sustav odvodnje otpadnih voda na području grada Korčule postojao je još u srednjem vijeku. Danas koristimo dva izgrađena kanalizacijska sustava i to *Grad*, koji obuhvaća zapadno područje do zaljeva Luka i *Dominče*, koji obuhvaća novo naselje na istočnom području. Oba sustava ispuštaju otpadne vode u more Pelješčkog kanala.

Na kanalizacijsku mrežu nisu priključene zgrade u predjelu Sv. Antuna, u uvali Ježevica te na Solinama. Izvan kanalizacijskog sustava nalaze se i predjeli Luka i Strećica. Kućanstva u uvali Luka ispuštaju otpadne vode kroz septičke jame direktno u more ili u tlo pa je primjetna i zagađenost mora zbog plitkoće uvale.

Zbrinjavanje otpada u Gradu Korčuli vrši se odlaganjem krutog otpada na odlagalištu "Kokojevica" koje se nalazi na području općine Lumbarda. Ovo odlagalište je u procesu sanacije kojoj je cilj njegovo potpuno zatvaranje.

Problem zbrinjavanja otpada u Dubrovačko-neretvanskoj županiji nije riješen. Određena je lokacija regionalnog centra gospodarenja otpadom na predjelu Lučino razdolje i u tijeku je izrada studija. Potrebno je što prije krenuti s uvođenjem selektiranog prikupljanja otpada i izgradnjom reciklažnog dvorišta.

Telekomunikacije - Grad Korčula je, kao i čitav otok, kvalitetno pokriven fiksnom i mobilnom telefonskom i internetskom infrastrukturnom mrežom.

Energetski sustav- U Gradu Korčuli omogućeno je napajanje s dvije strane:

- iz Blata (TS Blato, 35 kV)
- iz Korčule (TS Zamošće 35 kV).

Mreža je kvalitetna i stalno se održava, te rekonstruira. Ima mogućnosti spajanja novih turističkih, gospodarskih, stambenih i drugih zona.

Navodnjavanje - Na području Grada Korčule još nije izgrađena mreža za navodnjavanje pojedinih površina. U tijeku je izdavanje akta kojim se odobrava izgradnja sustava navodnjavanja Čarskog polja u Čari.

Zaštita od voda- Grad Korčula nije u opasnosti od poplava. Ipak dolazi do problema kod velikih kiša jer je sustav oborinske vode izgrađen samo u pojedinim dijelovima naselja.

1.4. Naselja u Gradu Korčuli

1.4.1. Korčula - srednjovjekovni biser Jadrana

Korčula je smještena na sjeveroistočnom kraju otoka, podignuta uz njegovu razvedenu obalu. Sastoji se od starog grada na poluotočiću te novih dijelova rasprostranjenih uz obalu istočno i zapadno od starog središta. Danas u gradu živi 2.856 stanovnika prema Popisu stanovništva iz 2011. godine stanovnika, većinom u novim četvrtima.

Najveća spomenička vrijednost Korčule je zaštićena stara gradska jezgra kao osebujna urbanistička cjelina. Tlocrt ulica prilagođen je prirodnom obliku terena pa se glavna ulica pruža u smjeru sjever-jug, a na najvišem dijelu, u sredini poluotoka, smješten je katedralni trg. Ostale međusobno usporedne ulice izviru okomito iz glavne, spuštajući se prema zapadnoj, odnosno istočnoj obali. Na taj je način dobivena mreža ulica koja podsjeća na riblju kost. Povijesna jezgra grada Korčule uvrštena je 2007. godine na Tentativnu listu svjetske kulturne baštine UNESCO.

U Korčuli se nalaze mnoge društvene, kulturne, gospodarske, zdravstvene organizacije i ustanove: dječji vrtić, osnovna i srednja škola (gimnazija), muzej, knjižnica, dom zdravlja, turistička zajednica, turističke agencije, banke, ljekarna, hoteli, brodogradilište, trgovačke i ugostiteljske radnje i dr. Ovdje djeluju i kulturno-umjetnička društva, koja njeguju zbornu pjevanje, folklor, a posebno vitešku igru moreška.

Moreška je nekoć bila raširena na Mediteranu, a danas se zadržala još samo u Korčuli. Iako nije autohtonog porijekla, moreška je saživjela s otokom te uz drvenu brodogradnju, kamenoklesarstvo i bratovštine postala njen simbol. Moreška je nominirana za upis na UNESCO-vu reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva.

U gradu djeluje nekoliko sportskih društava. Među njima su posebno uspješni rukometni, malonogometni i tae-kwon-do klub. Masovnošću, bogatom sportskom tradicijom i odličnim rezultatima ističe se Korčulanski plivački klub (KPK) čiji su plivači i vaterpolisti ponos Korčule.

Neposredno uz stari dio grada nalazi se i marina sa 159 vezova u moru i 16 suhih.

1.4.2. Račišće - mirno malo mjesto za savršen odmor

Račišće je smješteno u uvali 12 km zapadno od Korčule. Ovo malo mjesto savršeno je za odmor svima koji žele pobjeći od kaotične svakodnevice. Račišće je popularno i među nautičarima jer je zahvaljujući svom velikom lukobranu sigurna luka po svakom vremenu. Smještaj se može naći u privatnim apartmanima i kućama za odmor.

U mjestu se nalazi prirodna plaža kao i zapadno od Račišća u uvalama Vaja i Samograd. Plaže su nastale od ostataka bijelog kamena koji se nekad vadio i obrađivao u obližnjim kamenolomima.

Samograd je poseban po špilji u koju se ulazi kroz uski tunel. Veliku dvoranu špilje krasi stalaktiti, stalagmiti i ostali karakteristični špiljski nakit.

Istočno od Račišća, na putu prema gradu Korčuli, nalazi se lijepa i mirna uvala Kneže u kojoj se smještaj može pronaći u udobno namještenim apartmanima.

Račišće je najmlađe mjesto na otoku Korčuli. Nastalo je naseljavanjem stanovništva iz Makarske i Hercegovine tijekom 17. stoljeća te je stoga jedino naselje na otoku u kojem se govori štokavicom (ostatak otoka govori varijacijom čakavskog narječja). Račišćani su vrsni pomorci, a mjesto je nekada posjedovalo i veliku flotu. Iz tog je razloga izgrađen veliki lukobran za koji se danas većinom vežu jahte.

1.4.3. Žrnovo - mjesto kamenoklesara i folklor

Žrnovo je smješteno u unutrašnjosti otoka Korčule, 4 km jugozapadno od grada Korčule. Čine ga manje starije cjeline Prvo selo, Brdo, Kampuš i Postrana. S njegove sjeverne strane nalaze se uvale Žrnovska banja i Tri žala, modernija naselja u kojima se smještaj posjetiteljima pruža u apartmanima i kućama za odmor.

Predjel "Kočje" (Kočina) na o. Korčuli udaljen je oko 4 km od sela Žrnovo, nalazi se nedaleko lokaliteta Brdo, a iznad uvale Vrbovica (oko 1 km zračne linije). Državni zavod za zaštitu prirode ga je Rješenjem br. 91/5-1962 proglasio posebnim rezervatom prirode. Taj osebujan objekt predstavlja gromadu, sastavljenu od čitavog niza najrazličitijih geomorfoloških oblika. Tu se na vrlo ograničenom prostoru niže impozantan skup klisura, klanaca, ponora i polupećina. Masivne stijene obrasle su brojnim papratnjačama (crna slezenica - *Asplenium Adiantum nigrum*, zlatinjak - *Ceterach officinarum*, mirisavi vodjerak - *Cheilanthes fragrans*, vodjerak - *Ch. Szovitsii*, oslad *Polypodium vulgare* ssp. *serratum*), gustim mahovinama i sitnim lišajevima (ovi posljednji daju sivkastu boju površini stijena). S kamenih hridina vise razgranjeni grmovi golosjemenjače kositernice (*Ephedra campylopada*). Između raznolikih stijena raste oko 100 starih stabala crnike (*Quercus ilex*), čiji prsni promjer iznosi 20-40 cm, a visina 8-12 m. Prema tome najstariji primjerci u toj sastojini dostižu znatnu visinu i debljinu, te starost oko 100 godina, što je danas rijetkost s obzirom da su kod nas (osobito na Korčuli) visoke i stare česvine stradale zbog upotrebe njihovog drva u brodogradnji. Najviše stabala crnike ima na kat. čest. 8762. Podstojna vegetacija sastoji se od tipičnih predstavnika zimzelenih biljaka: planika (*Arbutus unedo*), mrča (*Myrtus communis*), veliki vrijes (*Erica arborea*) i dr. Naokolo ovih stijena i crnika, a unutar zaštićenog područja nalaze se masline, starosti od preko 100 godina. Predjel "Kočje", koji je zadržao izgled netaknute prirode, ima geološku, botaničku i estetsku vrijednost.

Ovaj objekt ima i značaj memorijalnog prirodnog spomenika, jer je za vrijeme I i II svjetskog rata predstavljao zaklonište stanovnika od Talijana.

Arheološko nalazište Jakasova špilja se nalazi na istočnom dijelu otoka Korčule, nekoliko kilometara južno od žrnovskog zaseoka Postrana. Špilja je smještena stotinjak metara iznad mora, pri vrhu padine brda iznad uvale Rasohatice. Špilja je duga 94 m, sastoji se od ulaznog dijela i dviju velikih dvorana. Arheološki sedimenti nalaze se na prostoru neposredno iza ulaza. Debljina istraženih arheoloških sedimenata iznosi oko 1 m. Dosadašnja istraživanja pokazuju da je špilja bila naseljena od srednjeg neolitika do brončanog doba. Špilja je zbog erozije približno od sredine brončanog doba pa do 1916. g. bila potpuno zatvorena. Jakasova špilja nije sustavno istražena niti prezentirana.

Istočni dio otoka Korčule bogat je kvalitetnim vapnencem, tako da u Žrnovu postoji duga tradicija kamenoklesarstva. Kao i ostala stara mjesta na otoku Korčuli i Žrnovo je zadržalo tradiciju izvođenja plesa s mačevima. Taj se ples u Žrnovu naziva Moštra i izvodi se u ljetnim mjesecima.

Žrnovska banja smještena je u uvali 4 km zapadno od grada Korčule i 2 km sjeverno od Žrnova. U uvali je nekoliko šljunčanih plaža, restorana i prodavaonica. Žrnovska banja omiljeno je odredište jedriličara na dasci koji iskorištavaju povoljne vjetrove u kanalu između Korčule i Pelješca. Žrnovska banja savršeni je odabir onih koji žele smještaj u mirnoj uvali nadomak grada Korčule.

1.4.4. Pupnat – najstarije mjesto trajne naseljenosti na otoku

Pupnat je najmanje naselje na otoku Korčuli, a od grada Korčule udaljeno je 12 km. S Velom Lukom i Korčulom povezan je lokalnim autobusnim linijama. Pupnat nema značajnih smještajnih kapaciteta u samom mjestu. Turisti ga rado posjećuju zbog prekrasne plaže u uvali Pupnatska luka koja se nalazi jugoistočno od Pupnata, na južnoj obali otoka Korčule.

Pupnatska luka je duboka uvala okružena bujnom mediteranskom vegetacijom. Do uvale se dolazi uskom asfaltiranom cestom. Šljunčana plaža u dnu uvale redovito se uvrštava u najljepše plaže Jadrana.

Uz glavnu cestu u Pupnatu nalaze se restorani poznati po odličnoj domaćoj hrani.

1.4.5. Čara - dom ponajboljih Pošipa

Mjesto Čara smješteno je na padinama iznad prostranog Čarskog polja. Udaljeno je 24 km od Korčule i ima 616 stanovnika. Kao jedno od pet starih korčulanskih mjesta (uz Blato, Smokvicu, Pupnat i Žrnovo) Čara se spominje u Statutu Grada i otoka Korčule iz 1214. godine. Statutom se preporuča i naređuje uređenje straže i obrane u mjestu. U središtu Čare nalazi se župna crkva sv. Petra iz 15. stoljeća. Na njenom glavnom oltaru je slika istaknutog venecijanskog umjetnika Jacopa Bassana s kraja 16. stoljeća. Na malom trgu ispred crkve raste zaštićeno stoljetno stablo čempresa.

U Čarskom polju, između vinograda, nalazi se i crkva Gospe od Čarskog polja. U njoj se čuvaju gotički reljefi od alabastera izrađeni u Engleskoj koje je, prema starim pričama, na obalu Korčule naplavilo more. Crkva je hodočasničko svetište otoka Korčule, a glavna svečanost je 25. srpnja, na blagdan sv. Jakova.

Na plodnom Čarskom polju uzgajaju se vinogradi autohtone otočke sorte pošip. Pošip je prvo hrvatsko bijelo vino sa zaštićenim geografskim podrijetlom, a najbolje uspijeva upravo na položajima Čare i Smokvice. Pošip je jako vino blistave, zlatno-žute boje s jedinstvenom aromom suhih marelica i smokava.

Zavalatica je smještena 2 km južno od mjesta Čara. Do nje vodi asfaltirana cesta koja prolazi kroz vinograde znamenitog pošipa. Posjetiteljima se nudi smještaj u apartmanima u privatnim kućama. Zavalatica ima trgovine, caffe-bar i restorane. Zavalatica je od davnina bila omiljeno mjesto za odmor i u njoj su svoje ljetnikovce gradili korčulanski plemići od kojih je najpoznatiji pjesnik Kanavelić iz 17. stoljeća.

Susjedna uvala Žitna, udaljena samo 300 m od središta Zavalatice, krije prekrasnu šljunčanu plažu, a jugoistočno od Zavalatice nalaze se još dvije šljunčane plaže.

2. Podloge projekta u strateškim dokumentima

Projektom „Ljudi koji vole ugostiti“ nastoji se valorizirati kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu Grada Korčule te definirati daljnji strateški razvoj turizma. Poseban se naglasak stavlja na razvoj ruralnog turizma te obnovu tradicionalnih kuća. Time bi se nastojalo produžiti turističku sezonu i obogatiti turističku ponudu. Poseban dio projekta je „Albergo diffuso“ – koncept difuznog hotela.

Prema Pravilniku o izmjenama i dopunama pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine "hoteli" (NN 33/2014), difuzni hotel je funkcionalna cjelina na području jednog naselja koju čine tri i više rasprostranjenih i funkcionalno povezanih građevina, uklopljenih u lokalnu sredinu i način života. Građevine hotela mogu biti rasprostranjene po cijelom naselju između objekata drugih namjena. Ugostiteljski sadržaji u kojima se pružaju ugostiteljske usluge mogu biti odvojeni javnom ili zajedničkom površinom. U ugostiteljske sadržaje (recepcija, smještajne jedinice, sadržaji za pripremu i usluživanje hrane, pića i napitaka i drugo) može se ulaziti neposredno iz vanjskog prostora.

Koncept funkcionira na način da turistički subjekti zajednički izlaze na tržište i koriste raspoložive resurse te tako podižu kvalitetu ponude i optimiziraju troškove.

U nastavku je pregled dijelova strateških dokumenata Dubrovačko-neretvanske županije i Grada Korčule koji pokazuju usklađenost projekta s usvojenom strategijom razvoja.

2.1. Regionalni operativni program Dubrovačko-neretvanske županije 2007. – 2013.

Glavni ciljevi Regionalnog operativnog programa Dubrovačko-neretvanske županije su:

1. uravnotežen i održiv razvoj obale, otoka i zaleđa
2. očuvanje i zaštita prirodne i kulturne baštine uz poboljšanje kvalitete življenja
3. unaprjeđenje kvalitete odgoja i obrazovanja.

U nastavku su dani prioriteti primjenjivi na projekt „Ljudi koji vole ugostiti“.

Prioritet 1.3. Produžiti turističku sezonu kvalitetnim sadržajima

Naglašava se potreba **ulaganja u smještajne kapacitete i animacijske sadržaje**. Za postizanje ovog prioriteta potrebno je:

- podržati projekte prilagođene standardima EU i zahtjevima tržišta u selektivnim oblicima turističke ponude.
- uskladiti turističke potencijale i potrebe za sportskim, kulturnim i ostalim sadržajima, kroz kampove, centre i manifestacije.

Prioritet 1.4. Planski razvijati infrastrukturu

Naglašava se potreba ulaganja u komunalnu, prometnu i institucionalnu infrastrukturu. Za postizanje ovog prioriteta potrebno je:

- osigurati potpunu komunalnu infrastrukturu
- organizirati kontinuirani **razvoj institucionalne infrastrukture** sukladno potrebama i standardima EU
- omogućiti trajnu i kvalitetnu **prometnu komunikaciju**.

Prioritet 2.2. Valorizacija kulturnih i prirodnih vrijednosti

Naglašava se potreba **podizanja društvene svijesti** o kulturnim i prirodnim vrijednostima. Nekontroliranom eksploatacijom i neprikladnim gospodarenjem može se doći do neželjenoga efekta nestanka pojedine vrijednosti. Jedna od potrebnih mjera je **identificiranje i održivo korištenje** postojećih resursa te iniciranje novih kulturnih i prirodnih vrijednosti uz kvalitetnu promociju i zaštitu.

Prioritet 3.3. Inicirati **sportsko obrazovnu korelaciju** u svim smjerovima

Ovaj se prioritet prvenstveno odnosi na ogromne neiskorištene resurse za organiziranje kampova, odnosno priprema za razne klubove i reprezentacije u određenim sportovima.

Izradom Plana razvoja ruralnog turizma Grada Korčule skrenut će se pažnja lokalne zajednice na valorizaciju kulturnih i prirodnih vrijednosti. Implementacijom plana razvoja produžit će se turistička sezona i obogatiti ponuda. Paralelno će se razvijati i potrebna infrastruktura.

2.2. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022.

Prema Strategiji razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022. županija se turistički organizira u 6 klastera, a jedan od njih je Korčula. U klaster Korčula spadaju Grad Korčula, Općine Smokvica, Lumbarda, Blato i Vela Luka.

Na razini županije definirani su ključni projekti konkurentnosti u koje spadaju projekti upravljanja, projekti infrastrukture, projekti poboljšavanja javnih usluga i projekti edukacije.

Projekt „Ljudi koji vole ugostiti“ u potpunosti se uklapa u županijski **projekt upravljanja**. Njegovi su dijelovi: Sustav kvalitete, Projekt kvalitete privatnog smještaja, Projekt standardizacije i sustava kvalitete u ruralnom turizmu, Sustav turističkog informiranja i Sustav označavanja. Sve će ove komponente biti uključene u Planu razvoja ruralnog turizma Grada Korčule.

U Planu će se definirati i određeni **projekti infrastrukture**, kao što su biciklističke i pješačke staze, vidikovci, piknik punktovi i obiteljski parkovi te tematiziranje i uređenje plaža.

Plan obuhvaća i županijski projekt **poboljšanja javnih usluga** kroz projekt uređenja javnih prostora te donošenje općinskih planova koji se odnose na okoliš, estetiku, kulturno i prirodno nasljeđe.

Zahvaljujući projektu „Ljudi koji vole ugostiti“ ostvarivat će se i **projekt edukacije** kroz aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u definiranju vizije razvoja i njenoj implementaciji.

Konkretni cilj za klaster Korčula je uspostava jedinstvenog mehanizma upravljanja turizmom klastera u roku godine dana od početka provedbe Strategije sa prioritarnim zadacima:

- **vizije gradova i općina**, iskustveno zoniranje i prilagodba prostornih planova
- **upravljanje imovinom** (aktivacija) i **projektima konkurentnosti**.

Upravo Plan razvoja ruralnog turizma Grada Korčule, koji je rezultat ovog projekta, definirat će viziju budućeg razvoja ruralnog i održivog turizma Grada Korčule.

Prema Strategiji razvoja turizma DNŽ, stupovi razvoja su:

- Izgradnja **kompletnog turističkog lanca vrijednosti**, te razvoj i oblikovanje turističkih proizvoda temeljenih na kulturi, povijesti i prirodnoj baštini.
- **Revitalizacija unutrašnjosti otoka** i jačanje agrikulturne proizvodnje i s time povezane turističke aktivnosti inteligentnim i intenzivnijim razvojem poljoprivrede i vinogradarstva.
- Ustrajanje na inovativnim projektima sa fokusom na ključne turističke proizvode klastera (Nautika, Sunce i More, Ruralni turizam).

Koncept „**Albergo diffuso**“ doprinosi suradnji ključnih subjekata u turizmu, te standardizaciji i višoj kvaliteti usluga.

U Strategiji razvoja turizma DNŽ definira se sustav označavanja koji bi trebao uključivati ne samo naselja nego i resurse, atrakcije, usluge, tematske ture i itinerare, oglašavanje privatnih i javnih tvrtki, lokalne informativne urede i sve ostale elemente koji se mogu uključiti kao dio turističke aktivnosti. Predviđa se transformacija sustava turističkih zajednica u svojevrstne destinacijske menadžment organizacije. Destinacijski menadžment bi trebao funkcionirati kao koalicija brojnih organizacija i tvrtki koje rade prema zajedničkom cilju i strateškim pravcima.

Strategija razvoja turizma predviđa realizaciju nekoliko projekata uključenih u Plan razvoja ruralnog turizma Grada Korčule, a to su:

1) Projekt „**Ture Korčule**“ kao prioritetni zadatak. Rezultat ovog projekta je katalog sa turama i programima u klasteru. Katalog može sadržavati ture otoka kopnenim ali i morskim putem i mogao bi imati sljedeći sadržaj:

- Ekologija i botaničke staze
- Gastronomski putovi
- Kulturni putovi i arheološke staze
- Arhipelag Korčule
- Tura sela.

2) Koncept **pješačkih i biciklističkih staza**

Razvoj koncepta pješačkih i biciklističkih staza temelji se na poboljšanju postojećih staza, kao i razvoju novih koji se međusobno spajaju i povezuju. Ovaj koncept također podrazumijeva rute sa punktovima na ključnim točkama interesa na različitim lokacijama klastera Korčula, koji u blizini nude lokalne gastronomske specijalitete i mjesto za kratki predah, a sve u prirodnom okruženju.

3) **Vinske ceste**

Vinske ceste Korčule trebaju se razviti u prepoznatljiv i profesionalno oblikovan turistički proizvod, a podrazumijevaju zaokruženo vinsko područje koje u sklopu vinske ceste ima vinske itinerare odnosno punktove. Kroz vinske itinerare se vrši promocija vina i njegova turistička prezentacija. Vinske ceste čine punktovi ponajboljih vinara i OPG-a Korčule, a turisti mogu kušati vina. Ovaj program konkurentnosti u vezi je i sa programom Kušaonica vina.

4) **Cesta maslinovog ulja otoka Korčule**

Otok Korčula broji 250.000 stabala maslina. Na otoku trenutno ima 10 uljara raznih pogona za preradu ploda u kojima se godišnje preradi oko 2.500.000 tona ploda. Ideja projekta koji je pokrenula „Udruga maslinara Vela Luka” je da se postojeći proizvođači i područja proizvodnje maslina na otoku prometno povežu, označe, katalogiziraju i zajednički promoviraju. Namjera je pokretača projekta da se u kasnijim fazama zajednički radi na razradi dalje turističke infrastrukture povezane uz maslinarstvo.

5) Program opremanja i **tematizacije plaža**

Opremanje plaža potrebno je vršiti prema njihovoj tematizaciji, pa je tako moguće diversificirati plaže za obitelji s djecom, skrivene plaže, avanturističke plaže, plaže za aktivnost, plaže za šetnje uz more, glavne kupališne (mjesne) plaže, tajne plaže. Svaka od tih plaža prema svojoj temi oprema se sadržajima, objektima, uslugama i sl.

6) **Ruralna kuća za odmor**

Na otoku Korčuli danas postoje napuštene kuće, koje svojom revitalizacijom mogu doprinijeti razvoju lokalnog blagostanja, i to tako da se stave u funkciju turizma, što dodatno može utjecati na povratak iseljenog stanovništva. Kao i kod razvoja ostalih smještajnih objekata ruralnog turizma, za ovu kategoriju postoje jasna pravila i uvjeti razvoja. Dakle, ruralna kuća za odmor predstavlja adaptiranu tradicionalnu kuću kod koje se poštuju uvjeti ambijentalne i tradicijske arhitekture i gradnje.

2.3. Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (2010.)

Prema Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije, aktivnostima očuvanja i obnove (rekonstrukcija, sanacija) postojećeg stambenog fonda treba davati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama (osobito u povijesnim urbanim cjelinama) i treba ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnost.

Prijedlozi za unaprjeđenje postupaka izrade i donošenja prostornih planova su:

- Obvezno sagledati šire područje, resurse i kapacitete obalnoga, ali i zaobalnoga prostora (zaleđa) u obuhvatu od nekoliko jedinica lokalne samouprave koje pripadaju jedinstvenoj prostorno-funkcionalnoj cjelini, a po potrebi i na razini dvije ili više županija i preko graničnih prostora ako je prostor sličnih značajki.
- Provesti detaljnije vrednovanje prostora s gledišta zaštite prostora i krajolika te utvrditi mogućnosti za razvoj turizma.
- Sagledati kapacitete komunalne infrastrukture, posebno u odnosu planiranih novih predjela i postojećih naselja.
- U programskom dijelu utvrditi opterećenost prostora postojećim kapacitetima te simulirati učinke planiranoga broja, razmještaja i veličine novih planiranih predjela za izgradnju.
- Utvrditi uvjete za provedbu i predložiti prioritete predjele uz potrebnu provjeru opravdanosti i izvedivosti.

U obrazloženju Prostornog plana DNŽ, naglašava se potreba za snažnim aktivnostima na **planiranju ukupnog razvoja** određenoga područja te praćenje procesa i uvid u stanje - ne samo u sklopu izrade prostornoga plana nego kao trajni posao nadležnih tijela uz angažiranje struke i uz prijeko potrebnu političku **odgovornost lokalne zajednice**. Da bi se postigao taj cilj, potrebna je dobra suradnja lokalnih tijela sa županijskim zavodima i stručno-znanstvenim institucijama.

Prema Prostornom planu DNŽ, gospodarstvo Grada Korčule razvijat će se u pravcu razvitka turističko-ugostiteljske djelatnosti i to razvitka **stacionarnog turizma visoke kvalitetne razine**, razvitku nautičkog turizma, izletničkog turizma, kulturno-edukativnog turizma, restrukturiranja postojećih industrijskih pogona i otvaranja novih i ekološki prihvatljivih manjih pogona u utvrđenim servisno-industrijskim zonama, u očuvanju i aktiviranju **tradicionalnih zanata** (kamenoklesari, drveni brodograditelji i sl.), razvitka brodarstva sukladno postignutom ugledu i tradiciji i kretanju na međunarodnom tržištu broskog prostora i razvitka ostalih pratećih djelatnosti.

Na osnovi dostupnih ključnih pokazatelja za županiju utvrđene su najznačajnije postojeće vrste turizma i one koje je potrebno u budućnosti razvijati.

A. POSTOJEĆE VRSTE TURIZMA

A1. Ljetni odmorišni turizam

A2 Nautički turizam (blizak ljetnom odmorišnom turizmu)

A3. Veliki kulturni turizam

A4 „Cruising“ turizam (blizak velikom kulturnom turizmu)

A5 Kongresni turizam

A6 Tranzitni turizam.

B. POTENCIJALNE VRSTE TURIZMA

B1. Primorski jesensko-proljetni odmorišni turizam (komplementaran ljetnom odmorišnom turizmu)

B2. Ruralni turizam

B3. Zdravstveni turizam

B4. Odabrani oblici elitnog turizma

Na osnovi odabira i vrednovanja ključnih turističkih atrakcija te utvrđivanja glavnih vrsta turizma u klasteru Korčula, procijenjena je važnost pojedine vrste turizma za razvoj klastera i na taj način utvrđena hijerarhija pojedinih vrsta turizma:

- 1) Ljetni odmorišni turizam - natpolovični
- 2) Ruralni turizam
- 3) Nautički turizam
- 4) Primorski jesensko-proljetni odmorišni turizam
- 5) Zdravstveni turizam.

Projekt „Ljudi koji vole ugostiti“ posebno promovira ruralni turizam.

3. Značajke kulturne i prirodne baštine

Priča o Korčuli počinje još u dalekoj prapovijesti, u doba neolita, kada su ljudi obitavali u špiljama otoka od Vele Luke do Badije. Prvi poznati stanovnici su Iliri. Grčki kolonisti stižu u dva vala, u 6. i 3. stoljeću pr. Krista. Rimljani osvajaju otok 35. godine pr. Krista. Tragovi romanizacije rasuti su po cijelom otoku. Hrvati na otok stižu kroz 8. stoljeće. Turbulentni srednji vijek obilježila je venecijanska dominacija. Nakon Napoleonskih ratova Korčulom kratko vladaju Francuzi te Britanci, a ona u novoj karti Europe postaje dijelom Austro-Ugarske. Svi oni ostavili su traga u kamenu otoka, no ponajviše u duhu njegovih žitelja, mahom kamenoklesara, brodograditelja i pomoraca.

Svako mjesto na otoku uspjelo je sačuvati i održati karakterističan folklor. Tako se na otoku i danas njeguju viteški plesovi kumpanije, kumpanjije, moštre, te nadaleko poznate moreške. Tu su također i razni pokladni plesovi, stari bali te drugi tradicionalni plesovi dok je klapska pjesma svakodnevnica otočana.

Zanimljive su mnogobrojne legende vezane uz Korčulu, kao mit o Kadmu i Harmoniji, mit o nimfi Kerkiri, kćeri boga rijeke Azopa, a na zapadnom ulazu u Grad Korčulu nalazi se i tekst na latinskom jeziku na kamenoj ploči iz XVI. stoljeća koji spominje da je upravo Antenor, nakon bijega iz Troje, osnovao Korčulu. Najznačajnija ličnost korčulanske povijesti je Marko Polo, veliki otkrivač svijeta i putopisac iz 13. stoljeća koji se vezuje uz grad Korčulu.

3.1. Kulturna baština

Administrativna jedinica Grada Korčule obuhvaća 5 naselja - Korčula, Žrnovo, Račišće, Čara i Pupnat. S obzirom da se većina naselja nalazi u unutrašnjosti otoka, turistička naselja su se razvila u uvalama.

Stare jezgre, djelomično očuvane od nadogradnji i neprikladnih adaptacija uslijed iseljavanja stanovništva i gradnje naselja na obali, smatraju se kulturnim dobrima. Urbana cjelina grada Korčule je kao takva zaštićena već 1970. godine, a 2007. godine upisana je na tentativnu listu UNESCO-a.

Preventivno zaštićene cjeline poput otoka Vrnika, te evidentirane poluurbane cjeline Račišća i ruralne cjeline naselja Žrnovo, Čara i Pupnat upućuju na visoki stupanj očuvanosti starih naselja.

Osim povijesnih naselja, na području je zaštićeno ili evidentirano i mnoštvo pojedinačnih povijesnih građevina i sklopova, te područja arheološke i memorijalne baštine. Značajan je i Marmontov (Napoleonov) put, koji nije ni pod kakvom zaštitom, već je predložen za zaštitu prostornim planom, a gotovo u cijelosti povezuje Korčulu, Žrnovo, Pupnat i Čaru, te se nastavlja duž otoka. Danas je prohodan samo do Pupnata, a ostatak je zarastao.

3.1.1. Mjere zaštite kulturno-povijesne baštine

Ministarstvo kulture je 25. veljače 2014. godine donijelo Rješenje kojim su Povijesna cjelina grada Korčule i njezina neposredna okolina imaju svojstvo kulturnog dobra. Prethodno je navedena cjelina zaštićena kao spomenik kulture i upisana Rješenjem regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu, broj: 24/368-70, od 28. prosinca 1970. godine te upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture u Splitu, pod registarskim brojem RST 541.

Povijesna cjelina grada Korčule i njezine neposredne okoline podijeljene su na tri zone:

Zona A je zona potpune zaštite povijesnih struktura. Odnosi se na kulturno-povijesnu cjelinu ili njezine dijelove koji sadrže dobro očuvane osobito vrijedne povijesne strukture. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni uvjetovat će se cjelovita zaštita i očuvanje svih kulturno-povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštovanje tradicije i funkcija prostora i sadržaja.

Zona B je zona djelomične zaštite povijesnih struktura. U njoj se uvjetuje zaštita osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih pojedinačno zaštićenih građevina i drugih važnih vrijednosti za ukupnost kulturno-povijesne cjeline. Na području ove zone uvjetuju se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba.

Zona C je zona ambijentalne zaštite u kojoj su prihvatljive intervencije uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Unutar zaštićenog područja uvjetuje se cjelovita zaštita i očuvanje matrice povijesne izgradnje, stilsko-morfoloških karakteristika povijesnog i prostornog okoliša cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, posebno tradicijskih oblika, krajobraznih karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

Izmjenama i dopunama Prostornog plana Grada Korčule iz 2011 godine definira se i zona djelomične zaštite povijesnih struktura (zona zaštite "B") koja se primjenjuje do donošenja formalne zaštite od strane nadležnog Konzervatorskog odjela. Zaštita se provodi se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline koji sadrže vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Uvjetuje se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih građevina važnih za ukupnost vrijednosti određene kulturno-povijesne cjeline, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone omogućuju se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima, koji proizlaze iz suvremenih potreba; primjenjuje se na pojedinačna kulturna dobra,

sklopove i zaštićene cjeline visoke vrijednosti, arheološke lokalitete te zaštićene kultivirane i/ili kulturne krajobrazne.

Na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara registriranim i preventivno zaštićenim kulturnim dobrima i cjelinama zahvati su mogući samo uz posebne uvjete, odnosno suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

Slijedi popis registriranih kulturnih dobara prema Registru kulturnih dobara Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine.

Popis kulturnih dobara za naselje Korčula:

(prema Registru Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine)

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-3235	Korčula	"Moreška" bojni mačevni ples	Nematerijalno kulturno dobro
Z-5568	Korčula	Arheološki ostaci crkve sv. Luke (otok Lučnjak)	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5662	Korčula	Arheološko nalazište na otoku Gubavac	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4967	Korčula	Arheološko nalazište na otoku Majsan	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3121	Korčula	Brevijar iz franjevačkog samostana na Badiji	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4861	Korčula	Crkva Gospojine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4859	Korčula	Crkva i bratovština Svih svetih	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4919	Korčula	Crkva Navještenja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4854	Korčula	Crkva sv. Antuna	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4866	Korčula	Crkva sv. Mihovila s kućom bratovštine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4860	Korčula	Crkva sv. Petra	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-5104	Korčula	Dva rukopisa, iz 16. – 17. stoljeća iz opatske riznice sv. Marka u Korčuli	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4600	Korčula	Gradski muzej Korčula - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
RST-443	Korčula	Inventar crkve Svih Svetih	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Z-4920	Korčula	Katedrala sv. Marka	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5455	Korčula	Kip sv. Roka iz Zbirke bratovštine Svih Svetih	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3120	Korčula	Korske klupe iz franjevačke crkve na Badiji	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-0852-1975.	Korčula	Kuća Palčok	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-0249-1964.	Korčula	Ljetnikovac Španić - Cviličević	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
R-313	Korčula	Namještaj ljekarne	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Z-1482	Korčula	Oltarna pala Navještanje iz Katedrale u Korčuli	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-1483	Korčula	Oltarna pala Presvetog Trojstva iz katedrale u Korčuli	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-1484	Korčula	Oltarna pala sv. Marko, sv. Jeronim i sv. Bartolomej	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6627	Korčula	Opatski dvor	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4585	Korčula	Palača Ismaeli - Gabrielis	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-4240	Korčula	Podmorsko arheološko nalazište plić Lučnjak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5444	Korčula	Poliptih Oplakivanje Krista sa svecima iz crkve Svih Svetih	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6216	Korčula	Povijesna cjelina grada Korčule i njezina neposredna okolina	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Z-5446	Korčula	Raspelo	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5517	Korčula	Ruševine crkve sv. Barbare na otoku Sutvara	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-0049-1962.	Korčula	Samostan i crkva Gospe od Milosrđa na Badiji	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-4918	Korčula	Samostan s crkvom sv. Nikole	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6372	Korčula	Skulptura Pieta iz crkve Svih Svetih u Korčuli	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4678	Korčula	Slika Gospe od Otoka (Gospa Badijska) iz Opatijske riznice sv. Marka	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-454	Korčula	Slika Sv. Nikola	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6467	Korčula	Spomenik palim vojnicima u I. svjetskom ratu	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6374	Korčula	Strop crkve Svih Svetih	Pokretno kulturno dobro - zbirka
RST-1429-1996.	Korčula	Svjetonik Sestrice	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3119	Korčula	Šest oltara crkve Gospe od Milosrđa na Badiji	Pokretno kulturno dobro - zbirka
P-4831	Korčula	Tri dobra iz Opatske riznice sv. Marka	Pokretno kulturno dobro - zbirka
Z-6621	Korčula	Utvrda i arheološko nalazište Forteca-Sv. Vlaho	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4588	Korčula	Velika i Mala kneževa kula	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Popis kulturnih dobara za naselje Žrnovo

(prema Registru Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine)

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-6614	Žrnovo	Arheološko nalazište Jakasova špilja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-4934	Žrnovo	Crkva Male Gospe	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4921	Žrnovo	Crkva sv. Filipa i Jakova	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4922	Žrnovo	Crkva sv. Mihovila	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4865	Žrnovo	Crkva sv. Vida	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
P-5213	Žrnovo	Ostaci rimske cisterne	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Popis kulturnih dobara za naselje Pupnat

(prema Registru Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine)

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-4924	Pupnat	Crkva sv. Jurja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Popis kulturnih dobara za naselje Čara

(prema Registru Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine)

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-5169	Čara	Crkva Gospe od Polja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4923	Čara	Crkva sv. Petra	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2318	Čara	Kaštel Španić	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-0589-1971.	Čara	Ostaci crkve sv. Stjepana	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Popis kulturnih dobara za naselje Račišće

(prema Registru Ministarstva kulture na dan 17. prosinca 2015. godine)

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-6484	Račišće	Arheološko nalazište špilja Žukovica	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-0611-1971.	Račišće	Crkva Pomoćnice Kršćanske	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5170	Račišće	Crkva sv. Nikole	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

U nastavku slijedi tabelarni prikaz Korištenje resursa kulturne i prirodne baštine na području Grada Korčule:

R. br.	Naziv resursa kulturne baštine	Vrste korištenja (turizam, ugostiteljstvo, edukacija, sport)	Oblici korištenja (najam, koncesija)	Tko koristi? Ime i sjedište	Prihod gradu /općini u kn	Broj zaposlenih	Broj posjetitelja
1	KULA REVELIN	Turizam	Vlasništvo Grada	Grad Korčula, trg A. i S. Radića 1	121.935,00	15 (učenici i studenti)	8.219
2	KULA MARKO POLO	Turizam	Vlasništvo Grada	Grad Korčula, trg A. i S. Radića 1	351.969,00 HRK	15 (učenici i studenti)	18.774
3	PALAČA ISMAELI-GABRIELIS Gradski muzej Korčula	Kulturni turizam	Vlasništvo Grada	Gradski muzej Korčula	572.989,46	3	11 179
4	KULA	Ugostiteljstvo	Najam	U.O. "Millenium" vl. S. Kapor			
5	KULA MORSKA VRATA	Galerija	Najam	Korčula wind d.o.o.			

Tablica2. Korištenje resursa kulturne i prirodne baštine na području Grada Korčule

3.2. Prirodna baština

Temeljni propis koji regulira zaštitu prirode je Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13).

Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 81/99 i NN 143/08) je temeljni strateški dokument zaštite prirode, koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.

Danas se mogu vidjeti veliki pomaci s obzirom na ciljeve koje je Strategija postavila, osobito u području zaštite biološke raznolikosti, pa čak i georaznolikosti, dok su krajobrasi ostali zanemareni. Kao problem navodi se rascjepkanost nadležnosti te nedostatna koordinacija između tri glavna resora: prostornog planiranja, zaštite prirode i kulturne baštine. Strategijom je propisana jedina konkretna aktivnost i to izrada i implementacija "**Krajobrazne osnove Hrvatske**", kojom će se identificirati obilježja i stanje krajobraza, utvrditi njegove karakteristične osobine, te provesti klasifikacija, kao osnova za utemeljenje instrumenta za njegovu zaštitu, upravljanje i planiranje.

Zaštićenim područjima upravljaju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode. Osnovni cilj njihova djelovanja je upravljanje zaštićenim područjima u smislu zaštite, održavanja

i promicanja, osiguranja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivo korištenje prirodnih dobara. Javne ustanove nacionalnih parkova i parkova prirode osnivaju se uredbom Vlade Republike Hrvatske. Javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima osnivaju jedinice područne (regionalne) samouprave ili Grada Zagreba odlukom županijske skupštine ili Gradske skupštine Grada Zagreba. Županija može prepustiti upravljanje zaštićenim područjem lokalnoj samoupravi, tj. javnoj ustanovi koju osniva općina ili grad.

Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije je na sjednici održanoj 10. prosinca 2004. godine, donijela odluku o osnivanju **Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Dubrovačko-neretvanske županije**. Sjedište Ustanove je u Dubrovniku, na adresi Branitelja Dubrovnika 41. Djelatnost Javne ustanove je zaštita, održavanje i promicanje zaštićenih dijelova prirode u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode za područje kojim upravlja.

Državni zavod za zaštitu prirode, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, izrađuje stručne podloge (studije) za utvrđivanje mjera i uvjeta zaštite prirode za planove gospodarenja prirodnim dobrima (ponajprije osnove/programi gospodarenja šumama, lovno-gospodarske osnove/programi uzgoja divljači/programi zaštite divljači, ribolovne osnove i dr.) i dokumente prostornog uređenja (prostorni planovi županija, gradova, općina, urbanistički planovi uređenja, detaljni planovi uređenja, prostorni planovi područja posebnih obilježja i dr.). Na područjima gdje je obavezno donošenje planova gospodarenja prirodnim dobrima dolazi do preklapanja nadležnosti.

Zakonom o zaštiti prirode, između 1960. i 1970. zaštićeno je sedam lokaliteta, a dva su evidentirana za zaštitu. U Izmjenama i dopunama Prostornog plana Grada Korčule iz 2011. godine definirane su krajobrazne i prirodne vrijednosti Grada Korčule koje ovdje prenosimo:

(a) Prirodne vrijednosti zaštićene temeljem Zakona o Zaštiti prirode (u Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture):

-poseban rezervat šumske vegetacije: Kočje kod naselja Žrnovo,

Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značenja radi svoje jedinstvenosti, rijetкости ili reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene. U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških svojti, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slično). U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom. Posjećivanje i razgledavanje posebnog rezervata može se zabraniti ili ograničiti mjerama zaštite.

-značajni krajobraz: otok Badija,

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno Zakonu o zaštiti prirode. U značajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

-spomenik prirode: stablo crnike u naselju Žrnovo – Klokolina,

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj blizini koja čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

-spomenici parkovne arhitekture:

- park Foretić u naselju Korčula,
- drvoređ čempresa sv. Antun u naselju Korčula,
- stablo čempresa u naselju Čara.

Spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvoređ, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

-park šuma: Hober,

Park-šuma je prirodna ili sađena šuma, veće krajobrazne vrijednosti, namijenjena odmoru i rekreaciji. U park-šumi su dopušteni samo oni zahvati i radnje čija je svrha njezino održavanje ili uređenje.

-Prirodne vrijednosti evidentirane za zaštitu temeljem Zakona o Zaštiti prirode su:

-spomenik prirode: špilja Samograd u Račišće

-značajni krajobraz: uvala Pupnatska Luka.

2007. godine proglašena je Nacionalna ekološka mreža kojom je obuhvaćeno nekoliko špiljskih lokaliteta, te jedno veće šumsko stanište, dok se ostatak odnosi na uvale, arhipelag i okolni morski dio.

Svaki plan, program ili zahvat koji sam ili s drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno Zakonu o zaštiti prirode i Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti plana programa i zahvata za ekološku mrežu, treba ocijeniti u smislu njegove prihvatljivosti za ekološku mrežu.

U Izmjenama i dopunama Prostornog plana Grada Korčule iz 2011. godine navedena su područja **ekološke mreže RH**, na temelju Uredbe o proglašenju ekološke mreže NN 109/07 (u zagradi su dane šifre smjernica za mjere zaštite područja prema tablici u članku 88. Prostornog plana):

- područja značajna za divlje svojte i staništa:
 - HR2000042 Jakasova špilja (6000),
 - HR2000101 Pišurka špilja (6000),
 - HR2000116 Samograd špilja (6000),

- HR2000228 Pupnat – otok Korčula (26),
- HR2000808 Otok Korčula-travnjaci (18; 26; 30; 116; 120),
- HR2000939 Klupca (124; 126; 127; 129),
- HR2000940 Poluotok Ražnjić (23; 26; Ostalo: zabrana gradnje),
- HR2000996 Kočje kod Žrnova na Korčuli (29; 121; 124; 126; 128),
- HR2001136 Koridor za morske kornjače,
- HR2001137 Koridor Palagruža-Lastovo-Pelješac,
- HR3000154 Pupnatska luka (22; 23; 132; 133; 135),
- HR3000155 Uvala Orlanduša (22; 23; 29; 132; 133),
- HR3000156 Pavja luka (22; 23; 29; 132; 133),
- HR3000157 Uvala Rasohatica (22; 23; 29; 132; 133),
- HR3000196 Jama na Badiji (11; Ostalo: očuvati povoljne stanišne uvjete),
- HR3000426 Lastovski i Mljetski kanal (28; 132; 133),
- HR3000431 Akvatorij južno od uvale Pržina i sjeverno od uvale Bilin žal uz poluotok Ražnjić (22; 25; 31; 32; 132; 133),
- HR4000007 Badija i otoci oko Korčule (23; 25; 29; 132; 133; Ostalo: zabrana gradnje izvan već postojećih naselja);
- međunarodno važno područje za ptice:
 - HR1000036 srednjodalmatinski otoci i Pelješac (7; 9; 11; 27; 28).

Ugrožena i rijetka staništa (utvrđena Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06, 119/09)), iskazana prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (NKS):

- kopnena staništa:
 - E82 stenomediteranske čiste vazdazelene šume i makija crnike,
 - C36 Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu - i stenomediterana,
 - D34 Bušici;
- točkasta kopnena staništa:
 - B1423 Zajednica piramidalnog zvončića i modrog lasinja,
 - E815 Mješovita šuma i makija oštrike i crnoga jasena;
- stijene i točila:
 - B142 Dalmatinske vapnenačke stijene,
 - B22 Ilirsko-jadranska, primorska točila;
- morska staništa:
 - G41 Cirkalitoralni muljevi,
 - G42 Cirkalitoralni pijesci,
 - G43 Cirkalitoralna čvrsta dna i stijene,
 - G36 Infralitoralna čvrsta dna i stijene,
 - G35 Naselja posidonije.

Divlje svojte:

Vrste i podvrste biljaka, životinja i gljiva, koje nastanjuju ili obitavaju na području obuhvata Plana štite se prema Zakonu o zaštiti prirode, a utvrđene su Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 07/06) i/ili Crvenim popisom ugroženih biljaka i životinja Hrvatske.

Geobaština:

Krški ekološki sustavi predstavljaju prirodne vrijednosti od međunarodnog značaja u smislu Zakona o zaštiti prirode. Zakonom o zaštiti prirode zaštićeni su svi minerali, sigovine i fosili. Svi speleološki objekti su u vlasništvu RH, a čine sastavni dio ekološke mreže, uključujući i speleološke objekte u podmorju.

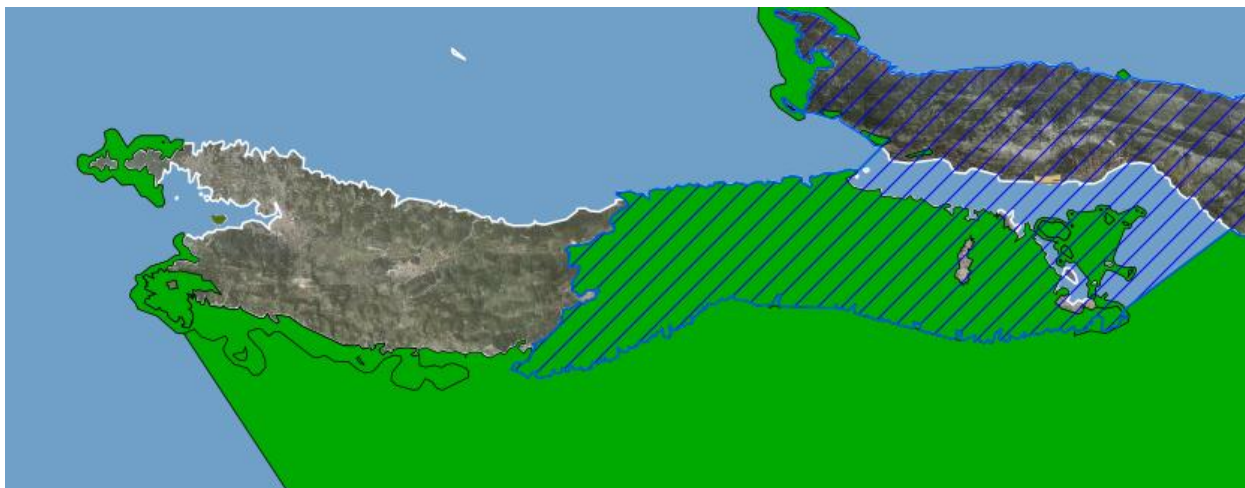
Krajobrazi:

Krajobrazi se štite Zakonom o zaštiti prirode. Krajobrazne tipove i osobito vrijedne krajobraze kao zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje Ministarstvo kulture na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode. Međutim, kako Krajobrazna osnova Republike Hrvatske još nije donesena, osobito vrijednim predjelima, prirodnim i kulturnim krajobrazima, smatraju se oni određeni Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije i PPUG Korčula. Zaštićeni su:

- u kategoriji osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz:
 - južna pučinska obala,
 - krajolik u Pupnatu,
 - Korčulansko - pelješki arhipelag,
 - šumica u naselju Račišće uz crkvu sv. Nikole,
 - šuma Fortezza,
 - šuma Carevića glava uz uvalu Uš i hotel Bon Repos,
 - šuma na poluotočiću Banja na istočnom rubu uvale Banja,
 - šuma Bori,
 - Paganettijeva pećina na Korčuli,
 - Špilja Pišurka na Korčuli,
 - Špilja Zaglav na Korčuli,
 - sjeverna obala prema Pelješkom kanalu (od naselja Račišće prema zapadu),
 - uvala Samograd.

- u kategoriji osobito vrijedan predjel – kultivirani krajobraz:
 - Žrnovsko polje,
 - Pupnatsko polje,
 - Čarsko polje,
 - dolac u središtu naselja Račišće,
 - vinogradi na strmim terenima u Žrnovu, Račišću i Knežama,
 - poluotok Turanj dio sjeverno od ceste Ž-6224,
 - područje sjevernih i južnih obala otoka Korčule.

NATURA 2000 je ekološka mreža Europske unije koja obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Ovaj program koji čini osnovu zaštite prirode u EU proizlazi iz **Direktive o pticama** i **Direktive o staništima**. Svaka zemlja članica EU doprinosi stvaranju mreže NATURA2000 određivanjem Područja posebne zaštite (Special Protection Areas – SPA) za ptice i Posebnih područja zaštite (Special Areas of Conservation) za ostale divlje svojte i stanišne tipove. Područja moraju biti odabrana na način da osiguravaju opstanak određenih divljih svojti i stanišnih tipova navedenih u dodacima direktiva. U područjima NATURA 2000 potrebno je definirati i provoditi mjere upravljanja koje će osigurati tzv. dobro stanje vrsta i stanišnih tipova radi kojih je zaštićeno.

Slika 2. NATURA 2000 područje otoka Korčule (Izvor:Biportal.hr/gis)

Natura 2000 područje: Legenda

- Ekološka mreža Natura 2000
- POVS (Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove)
- ▨ POP (Područja očuvanja značajna za ptice)

Zaštićeno obalno područje mora (ZOP)

Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/2013) utvrđeno je **zaštićeno obalno područje mora** obalnih jedinica lokalne samouprave. Planiranje i korištenje prostora ZOP-a se radi zaštite, ostvarenja ciljeva održivog, svrhovitog i gospodarski učinkovitog razvoja provodi uz ograničenja u pojasu kopna i otoka u širini od 1000 m od obalne crte i pojasu mora u širini od 300 m od obalne crte.

Prema Zakonu o prostornom uređenju u ZOP-u se prostornim planiranjem mora:

- očuvati i sanirati ugrožena područja prirodnih, kulturno-povijesnih i tradicijskih vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te poticati prirodnu obnovu šuma i autohtone vegetacije,
- odrediti mjere zaštite okoliša na kopnu i moru te osobito zaštititi resurse pitke vode,
- osigurati slobodan pristup obali, prolaz uz obalu te javni interes u korištenju, osobito pomorskog dobra,
- očuvati nenaseljene otoke i otočiće prvenstveno za poljoprivredne djelatnosti, rekreaciju, organizirano posjećivanje, istraživanje i bez građevinskih područja,
- uvjetovati razvitak osobito javne infrastrukture zaštitom i očuvanjem vrijednosti krajolika,
- ograničiti međusobno povezivanje i duž-obalno proširenje postojećih građevinskih područja, odnosno planirati nova građevinska područja izvan površina koje su u naravi šume,
- sanirati napuštena eksploatacijska polja mineralnih sirovina i proizvodna područja prvenstveno pejzažnom rekultivacijom ili ugostiteljsko-turističkom i sportsko-rekreacijskom namjenom.

4. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – trenutno stanje

4.1 Korčula

Korčula je administrativno središte Grada Korčule kojem pripadaju naselja Račišće, Žrnovo, Pupnat i Čara. Gore navedena mjesta imaju veliki potencijal razvoja ruralnog turizma. Pretpostavka razvoja ruralnog turizma je postojanje većeg broja smještajnih jedinica u tradicionalnim kamenim kućama. Velik je broj kamenih tradicionalnih kuća u zapuštenom stanju zbog nesređenih vlasničkih odnosa nad nekretninama. Potrebna je intervencija lokalne samouprave za ubrzanim postupkom utvrđivanja vlasništva nad nekretninama.

Vrhunska gastro ponuda lokalnih ugostiteljskih objekata počiva na ponudi lokalnih i autohtonih proizvoda stoga je potrebno unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju na brojnim poljima na području Grada Korčule. Dio lokalnog stanovništva bavi se poljoprivrednom proizvodnjom za vlastite potrebe ili potrebe agroturizma. Prepreku ekstenzivnijoj poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja visoka cijena vode za navodnjavanje.

Korčula je okružena malim nenastanjenim otočićima. Najveći od njih je Badija, a tu su još i Vrnik, Kamenjak, Rogačić, Velike i Male Stupe, Planjak, Majsan, Gubavac, Sutvara, Bisače i Sestrice. Još od vremena antike, s pojedinih se otočića eksploatirao kvalitetan kamen za gradnju grada i zidina Korčule. Ostaci kamenoklesarskih radionica i kamenoloma prisutni su na otočićima, a u pojedinim "kavama" još se i danas „bere“ kamen. Prisutnost kamenoloma povezana je s nastankom plaža s oblucima. Na otočiću Majsanu nalaze se arheološki lokaliteti, a u podmorju otoka i podmorski lokaliteti koji svjedoče o značaju otoka u prošlosti. U akvatoriju Korčule odvila se i povijesna bitka 1298. godine između Mletačke i Genoveške flote u kojoj je zarobljen poznati istraživač i putnik Marko Polo. Taxi brodovi ljeti voze dnevne linije do otoka Badije i otoka Stupe na kojima se nalaze ugostiteljski objekti.

KUD Moreška i Hrvatsko glazbeno društvo Sv. Cecilija čuvaju više stoljeća staru tradiciju viteške igre moreška, koja je nekada bila rasprostranjena na Mediteranu a danas se „bati“ samo u gradu Korčuli. Jedna od značajnijih vjerskih tradicija su i tri bratovštine (bratovština Svih Svetih, bratovština Sv. Roka i i bratovština Sv. Mihovila) čiji se članovi i danas ponose brižno čuванom tradicijom svojih predaka. Sale korčulanskih bratovština su poput muzeja i čuvaju vrijedna umjetnička djela. Za posjetitelje je otvorena samo sala bratovštine Svih Svetih.

Udruga Korčulanski karnevalski klub „Bonkulovići“ njeguju tradiciju maškaranja i karnevalskih običaja koji su tradicionalno prisutni u veljači. Redovito organiziranju zabavnu manifestaciju "Maškarani doček pola Nove godine" koji se održava 30.06. u Korčuli.

Park šuma Hober prostire se na 25 ha površine pod gustom šumom alepskog bora (*Pinus cf. halepensis*) sa šetnicama i stazama. Potrebno je revitalizirati park šumu i staviti je u funkciju čovjeka bez narušavanje njene prirodne ravnoteže. Potrebno je bolje održavati prohodnost staza kroz šumu, postaviti informativne ploče te obnoviti postojeće klupe. Naplov (čistina koja je služila za sakupljanje kišnice) i Pjacetca (popločani trg) nalaze se u središtu park šume Hober i trenutno nisu turistički valorizirani.

Iako su mjesta Žrnovo, Pupnat i Račišće smještene u radijusu od 5 do 12 km od grada Korčule, ne postoje uređene pješačke niti biciklističke staze koje ih povezuju, a svakodnevno veliki broj gostiju iskazuju interes za takvom turističkom ponudom.

Moguće je organizirati kolonije likovnih umjetnika na širem području grada Korčule u svrhu obogaćivanja kulturne ponude grada i okolice.

U gradu Korčuli nalaze se trgovine s ponudom izvornih otočkih proizvoda poput marmelada, maslinovog ulja, likera, sušenog voća i slično. Uz kvalitetnu gastro ponudu ističemo i korčulansko slatko: lojenice, prikle, cukarine, klašune i rožatu koje se danas nalaze u ponudi biranih ugostiteljskih objekata.

Festival vina "Crni otok-bijela vina" se po prvi se put održao u gradu Korčuli 21.7.2013. g, a okupio je 19 proizvođača bijelih vina s otoka Korčule i iz okolice. Sajam se i dalje održava sredinom srpnja svake godine.

4.2 Račišće

Račišće je najmlađe mjesto na otoku. Pomorstvo i trgovina najznačajnije su gospodarske grane u njegovoj povijesti. Posebno se ističe uloga žena jer su u višegodišnjoj odsutnosti muškaraca, uz kućne poslove, preuzimale i sve ostale fizički zahtjevne poslove.

Zbog nestašica pitke vode, žene iz Račišća su svakog dana veslajući prelazile Pelješki kanal i nosile vodu s izvora vode na Pelješcu. U okolici mjesta nalaze se udubine u stijenama u kojima se sakuplja kišnica i koje su služile kao pojilišta za stoku. Ograničeni resursi pitke vode i malobrojnih „lokava“ često su u prošlosti uzrokovali sukobe.

Od Račišća do uvala Vaja i Samograd vodi makadamska cesta. U Vaji je nekada bio kamenolom čiji se ostaci i danas vide. U Samogradu se nalazi špilja koja je do danas samo dijelom istražena. Špilju nastanjuje endemski račić latinskog naziva *Alpioniscus christiani*. Makadamska cesta nastavlja se sve do Babine, malog mjesta smještenog na sjevernoj obali otoka, oko 5 km udaljenog od Blata. Cesta je u potpunosti prohodna ali je pogodna samo za pješake i terenska vozila. Brojni maslinici pružaju se niz padine gotovo sve do mora.

U Račišću je župna crkva sv. Nikole, zaštitnika pomoraca i putnika. Od nematerijalne baštine ističe se tradicionalni ples „*Račiški tanac*“ koji se pleše na vjenčanjima.

U posljednje vrijeme izgradio se značajan broj smještajnih kapaciteta u Račišću te u susjednoj uvali Kneže. U Račišću i uvali Kneže djeluje nekoliko ugostiteljskih objekata.

Mornareva noć se tradicionalno održava jednom u turističkoj sezoni, a povremeno se organiziraju i zabavne večeri kada se gostima predstavljaju običaji poput povlačenje konopa. Nekada je klapsko pjevanje bilo popularno u mjestu. Tijekom ljetnih mjeseci, građani udruženi u udruhu Račiško srce, organiziraju klapske i plesne večeri, a u zimskom periodu obogaćuju društveni život različitim događanjima.

Velik problem je neriješen kanalizacijski sustav na području mjesta. Rješenje ovog problema osnova je za daljnji razvoj mjesta.

4.3 Žrnovo

Na području mjesta Žrnova, u svim cjelinama (Brdo, Prvo selo, Kampuš i Postrana) velik je broj zapuštenih kamenih kuća. U predjelu Postrana nalazi se crkva Sv. Roka i pjaceta sa ostacima „žbara“ (dvije rupe u kamenu korištene tijekom izvođenja lančanog plesa sa mačevima Moštra) što je ogledni primjer ruralne arhitekture. Kamenoklesarstvo i poljoprivreda, osobito vinogradarstvo i maslinarstvo, najznačajnije su gospodarske djelatnosti u povijesti ovog mjesta.

Na području mjesta Žrnovo brojne su uvale sa šljunčanim plažama koje privlače posjetitelje. Od Postrane, zaseoka mjesta Žrnovo uz makadamski put, pruža se i označena botanička staza do Pavja luke. Osobitost ove staze je raznolikost vrsta flore. Od mjesta Postrana pružaju se makadamske ceste prema uvalama Rasohatica, Pavja luka, Bratinja luka i Orlanduša. Mjesta Žrnovo i Pupnat povezuje Napoleonov put, a pruža se trasom kroz vinograde i maslinike. Arheološko nalazište Jakasova špilja nije otvoreno za posjetitelje. Važno je zaštititi arheološka nalazišta da bi se tek nakon toga prilagodila za obilazak posjetitelja.

Od zaselka Brdo vodi uži makadamski put prema specijalnom šumskom rezervatu Kočje. Zbog male površine i iznimne bioraznolikosti ovo je područje zaštićeno. Osobitost Kočja su kamene dolomitske gromadne stijene i stara šuma primorskog hrasta crnike (*QuercusIlex*). S botaničkog stajališta to je najvrijednije područje otoka Korčule.

U Žrnovskoj banji, do koje se od Žrnova stiže strmim i uskim asfaltiranim putem nalaze se ostaci antičke cisterne. Na području Žrnovske Banje postoji nekoliko ugostiteljskih objekata.

Od nematerijalne baštine izdvaja se viteška igra Moštra. Moštra se tradicionalno pleše na dan Sv. Roka 16.08. Statut Moštre datira iz 1620.g U Žrnovu se tijekom kolovoza održava „Makarunada“, gastro manifestacija, na kojoj posjetitelji osim kušanja makaruna (domaće tjestenine) s umakom od mesa, mogu sudjelovati u gastro radionicama.

Petar Šegedin, jedno od najznačajnijih imena hrvatske književnosti, rodom je iz Žrnova. U Žrnovu u Postrani, postoji etnografska zbirka u vlasništvu Pavla Šaina otvorena za posjetitelje po dogovoru.

Tradicija maškara i maškaranih bala jedno je od događanja u zimskom periodu koji su motiv dolaska posjetitelja. Trganje naranči, događaj u zimskom periodu može privući organizirane grupe gostiju.

4.4 Pupnat

Osobitost mjesta su brojne i vrlo očuvane autohtone kućice koje bi trebale naći prostora u turističkoj ponudi mjesta. Dio kućica bi se mogao prenamijeniti u kušaonice maslinovog ulja. Na području mjesta Pupnat tek je nekolicina smještajnih objekata.

Mještani ističu važnost očuvanja prirodnog okoliša, osobito uvala koje su vrlo posjećene i stoga upravljanje plažama mora biti organizirano i uređeno na način da se razradi plan aktivnosti potrebnih za očuvanje prostora.

Iznad mjesta na uzvisini nalazi se vidikovac s kojeg se pruža pogled na oba kanala (Pelješki i Korčulanski). Do vidikovca vodi uska staza. Na ovom području nalaze se „gradine“ – ostaci nekada utvrđenih naselja Ilira.

Duž ceste Pupnat – Pupnatska luka postoji makadamska staza u dužini 15 km na pravcu “lokva-Smokova-Žrnovica-Pupnatska luka-Pupnat“ (1 km ceste potrebno je prilagoditi biciklistima iako je za pješake prohodno čitavom dužinom) kroz maslinike. U Pupnatskoj luci, do koje vodi asfaltirani put, nalaze se dva ugostiteljska objekta i malobrojan privatni smještaj.

Staza od Pupnata prema Račišću potpuno je zarasla je u makiju. Na pojedinim područjima nalaze se divlji deponiji. Pupnat i uvalu Bačva povezuje makadamska cesta. Važno je nastaviti biciklističke staze koje postoje u dužini od 15 km (lokva-Smokova-Pupnatska luka-Pupnat) i napraviti adaptaciju postojeće staze kako bi u potpunosti bila upotrebljiva za bicikliste.

U Pupnatu djeluje Kumpanija koja izvodi viteški ples s mačevima te udruga Pampinata. Pampinata promovira kulturu ispijanja vina, a planira i organiziranje tečaja za sommeliere.

4.5 Čara

U mjestu Čara prevladavaju tradicionalne kamene kuće, a veći broj kuća trebalo bi potpuno obnoviti. Nerazriješeni vlasnički odnosi doprinose zapuštanju tradicionalnih kuća, no u budućnosti to bogatstvo predstavlja perspektivu razvoja ruralnog turizma.

U mjestu Čara, uz župnu crkvu sv. Petra, nalazi se višestoljetni čempres zaštićen kao Spomenik prirode.

U Čarskom polju splet je staza koje vode kroz maslinike, vinograde i pokraj šest lokava koje su služile lokalnom stanovništvu za napajanje stoke. Pored groblja se nalazi crkva *Gospe od čarskoga polja* gdje se 25.7. na dan mjesta Čare, slavi najveće hodočasničko proštenje na otoku. Dio staza je asfaltiran dok su pojedine makadamske. Pojedini odvojci staza, koji nisu asfaltirani, pružaju se prema moru i uvalama sa šljunčanim plažama (Čavića luka, Plavina ...)

U Čavića luci, tradicionalno blagoslov baraka 25.7. rano ujutro (priča o pastirci Tasovac kojoj se prikazala Gospa u Gospinoj vali).

Čara je, uz Smokvicu, nadaleko poznata po proizvodnji vrhunskog bijelog vina pošipa. U suradnji s vinarima Smokvice, krajem srpnja se održavaju Dani Pošipa. Manifestacija traje osam dana. Svečano otvaranje i zatvaranje manifestacije naizmjenično je organizirano u Brni i Zavalatici. Tijekom manifestacije, u večernjim su satima otvoreni podrumi za degustaciju vina i lokalnih proizvoda.

Čari postoje 4 vinarije:

1. Poljoprivredna zadruga POŠIP-Čara
<http://www.vinarija-posip-cara.hr>
Upravitelj Luka Marelić
Tel : ++00385(0)20 833-146
Janko Jovanov ++00385 (0)91 515 0678
posip.cara@du.t-com.hr

2. Vinarija "ŠAIN-MARELIĆ"-Čara
Upravitelj Juraj Šain
Tel : ++00385 (0)91/561-7657

3. Vinarija "KRAJANČIĆ"-Čara
Upravitelj Luka Krajančić
Tel : +385 (0)98/427-873
E-mail: intrada@du.t-com.hr

4. Poljoprivredna zadruga "NERICA"-Čara
PZ Nerica – Jakša Krajančić ++00385 (0)915 349 880
Upravitelj Branimir Krajančić
Tel +385 (0)20 834-055

U vinarijama *Šain-Marelić* i *Luka Krajančić* organiziraju se i probe vina za grupe i individualne posjete gostiju.

„Kaštil“ usred mjesta, sada u privatnom vlasništvu podsjeća na prošla vremena iz legende o braći „Črnomirima“ koji su se u 11. stoljeću oduprijeli samovolji korčulanskog kneza.

U Zavalatici, uvali koja pripada mjesnom odboru Čara, nalazi se većina privatnih smještajnih kapaciteta Čare, kao i ugostiteljski objekti. U srpnju i kolovozu organiziraju se fešte i nastup viteške igre Kumpanije.

Na predjelu Dubovo, između mjesta Čare i Pupnata, nalazi se najviša točka otoka Korčule, Klupca (569 m). Na tom, površinom velikom području, brojne su staze (neasfaltirane) kroz raslinje makije i aromatičnog bilja. Staze su pogodne za duge šetnje. Tim područjem slobodno pase stoka. Na Puhovom polju nalaze se korita za stoku (krave i konje). Spomenute staze u polju moguće je prelaziti brdskom biciklom.

Nematerijalna kulturna baština područja Čare uključuje stoljetni mačevalački ples od boja "kumpanija" stare bale (ples), limenu glazbu, klapsko pjevanje, svečane i redovite priredbe, tradiciju narodnog pjesništva.

Gastronomska ponuda uključuje: zelje, rakiju i marmeladu od «maginja» (mekinja) i «lumbliju» (Alberto Fortis: *Viaggio in Dalmazia*, priča o kumpanijama i biranju kralja).

Ilegalna odlagališta smeća (divlji deponiji) sprječavaju značajniji razvoj tematskih staza iako cjelokupno područje obiluje zanimljivostima koje je jednostavno uključiti u turističku ponudu.

5. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – projekcije

Što se tiče prirodnih datosti, one čine idealnu osnovu za razvoj **avanturističkog i rekreativnog turizma**. Poznato je da je Pelješki kanal (koji odvaja Korčulu od Pelješca) s obzirom na režim vjetrova, jedna od najatraktivnijih lokacija za jedriličare, ali i za wind-surfere, te kite-surfere. U organizaciji jedriličarskog kluba Oreb Sailing održavaju se brojne škole jedrenja uključujući i obuku za studente Kineziološkog fakulteta iz Zagreba. Također je u 2013. godini održano svjetsko prvenstvo u jedrenju na dasci „Formula 1 Windsurf World Championship“ u Pelješkom kanalu.

Nadalje, otok je većinom izgrađen od vapnenca, te je prepun špilja, što je idealno za razvoj **rekreativne speleologije**. Na temelju Zakona o zaštiti prirode regulira se izdavanje koncesije, pravnoj ili fizičkoj osobi, za upravljanje speleološkim objektom radi posjećivanja i razgledavanja, ako se speleološki objekt nalazi izvan zaštićenog područja ili ako nije posebno zaštićen.

Na području Grada postoje skupine vertikalnih stijena koje bi se mogle uobličiti u penjališta za sportsko **slobodno penjanje**, koje je u svijetu već odavno razvijeno, a kod nas tek doživljava procvat. U Gradu Korčuli postoji nekoliko speleologa i penjača koji aktivno promiču penjanje i speleologiju.

Postoji potreba za uređenjem i dodatnim opremanjem sportske infrastrukture na području Grada Korčule. Grad Korčula ima dugu tradiciju bavljenja sportom što nije u dovoljnoj mjeri iskorišteno u turističkom razvoju.

Na području Grada Korčule postoje 3 pješčane plaže u sklopu Hotela Bon Repos te 33 prirodne šljunčane plaže koje sve imaju kopneni prilaz, te se većina masovno eksploatira, budući da predstavljaju srž današnje turističke ponude. Na 8 se plaža nalaze ugostiteljski objekti.

Otočna bioraznolikost je poprilično neistražena, a otok sam po sebi podrazumijeva specifične životne oblike i ekologiju. To znači da bi se neko vrijeme tu mogao razvijati i znanstveno-istraživački turizam. 2010. godine pokrenuta je inicijativa u tom smjeru. Održao se **prvi Tjedan prirodoslovlja** na kojem su sudjelovali istraživači speleolozi, biospeleolozi, geolozi i mikolozi.

Biološka raznolikost podmorja je vrlo značajna zbog jake razvedenosti obale, gustih naselja Posidonije, te mnoštva podvodnih špilja, što uz činjenicu da su temperature od 5. – 11. mjeseca u rasponu od 17 – 27°C, čini idealne uvjete za razvoj **ronilačkog turizma**. Podmorje je također bogato mnogim antičkim i drugim povijesnim predmetima, koji nažalost nisu zaštićeni. Na području Grada djeluje jedan ronilački centar, te jedan ronilački klub koji se bavi uglavnom akcijama čišćenja podmorja. Navedeni uvjeti čine i dobru podlogu za popularizaciju **rekreativnog ribolova**, međutim na području postoji problem nekontroliranog izlova ribe, što od kočara, minera, te podvodnih ribolovaca s puškom, zbog sve većih zahtjeva restorana i drugih ugostiteljskih objekata.

Kako se velik broj stanovnika bavi poljoprivredom, postoji velik broj asfaltiranih i neasfaltiranih staza koje bi se mogle označiti kao **biciklističke staze**. Korčula posjeduje kartu biciklističkih staza, ali trebalo bi je revidirati. Staze su ucrtane uglavnom po prometnicama od kojih mnoge nisu primjerene za biciklizam.

Postoje i izvrsne **staze za pješačenje**, no većina staza nije pravilno označena. Ne postoji planinarsko društvo, niti inicijative za nečim takvim, no potreba očito postoji. Mnoge agencije dovode svoje goste na pješačke ture. Neprimjereno obilježavaju staze čak i u zaštićenim prirodnim područjima (šuma Kočje). Potrebno je regulirati takvu vrstu turizma. Naime, Zakonom o zaštiti prirode propisano je izdavanje koncesije i koncesijskog odobrenja za obavljanje gospodarske djelatnosti u posebnom rezervatu, ali i park-šumi, značajnom krajobrazu i spomeniku parkovne arhitekture, međutim problem je uspostave kontrole pa koncesije nitko ne plaća.

U nastavku su dani prijedlozi za obogaćivanje turističke ponude pojedinih mjesta u Gradu Korčuli. Identifikacija mogućih projekata kao preduvjet za porast stope razvoja ruralnog turizma dana je u tabličnom obliku za svako mjesto.

5.1. Korčula

R.br.	Projekt	Opis
1	Tvrđava Forteca – interpretacijski centar	Engleska tvrđava – Fort Wellington, neiskorišteni potencijal kulturne baštine koji je potrebno valorizirati u svrhu turizma. Pogodna je za interpretaciju razmeđa kultura Mediterana (Venecijanska Republika – Dubrovačka Republika – Napoleonski ratovi).
2.1. 2.2.	Poljski putevi od vidikovca glavica sv. Antuna do Lumbarde – preko područja <i>Donje blato</i> i <i>Gornje blato</i>	Postoji veliki broj poljskim putova koji nisu obilježeni niti ucrtani te se stoga ne koriste u turističke svrhe. Na području općine Lumbarde veliki je broj ugostiteljskih objekata i privatnih vinarija pa se nedostatak uređenih pješačkih i biciklističkih staza jako uočava.
3	Valorizacija korčulanskog arhipelaga	Arhipelag se sastoji od dvadesetak otočića od kojih je jedino Vrnik stalno naseljen. Potencijalne tematske rute: a) Obilazak otočića Vrnika (postoji 29 kamenoloma, ali pristup do njih je otežan, potrebno je dogovoriti korištenje s privatnim vlasnicima; potrebno je odrediti mjesto održavanja radionica kamenoklesarstva – eventualno u staroj školi na Vrniku), b) Badija (franjevački samostan s crkvom i klaustrom okružen gotičkim triforama te crkva-tvrđava sv. Katarine; razmeđe kultura – morski kanal između poluotoka Pelješca i Korčule razdvajao je Mletačku i Dubrovačku Republiku),

		c) otočić Majsan –arheološki lokalitet i značaj, d) otočići Planjak, Kamenjak, Sutvara (Sv. Barbara). Potrebne investicije: Radionica kamenoklesarstva; Studija o zaštiti prirodnog bogatstva i brendiranju;
4	Muzej brodogradnje i replika "škvera" u gradu Korčuli	Grad Korčula bi trebao odrediti lokaciju za Muzej brodogradnje i organizirati edukacijske radionice o značaju brodogradnje.
5	Korčulansko slatko	Radionice za pripremu slatkog u slastičarnici tradicionalnih kolača (lojenice, prikle, cukarini, klašuni, ...)
6	Kuća Moreške	Kuća Moreške uz interaktivnu edukacijsku radionicu.
7	Vjerske tradicije u gradu Korčuli	Obilazak sali bratovština uz prikaz vjerskih svetkovina kroz godinu.
8	Kula Kanavelić	Zbirka posvećena Petru Kanaveliću.
9	Palača Arneri	Zbirka posvećena obitelji Arneri, stalne i povremene izložbe.
10	Palača Ismaeli – Gabrielis	Rekonstrukcija palače i uvođenje modernog multimedijalnog načina interpretacije muzejske baštine.
11	Kuća Marka Pola	Potrebno je obnoviti kuću Marka Pola te osmisliti stalni postav.
12	Park šuma Hober	12 ha površine pod gustom šumom alepskog bora (Pinus cf. halepensis) sa postojećim šetnicama i stazom kroz šumsko područje. Potrebna je revitalizacija park šume i valorizacija spomenika poginulima u 1. Svjetskom ratu.
13	Naplov i Pjaceta	Potrebno je osmisliti turistički sadržaj. Primjeri: Otvorena ljetna pozornica s ugostiteljskim objektom; Uređenje vidikovca na prilazu Naplovu s pogledom na grad Korčulu; Tematska staza od Fortece do Engleske pjacete.
14	Osmišljavanje i izrada autohtonih suvenira	Na području otoka Korčule i poluotoka Pelješca ne postoji dovoljan broj autohtonih suvenira.
15	Adrenalinski park	Potrebno je pronaći lokaciju, osmisliti i realizirati sadržaj.
16	Obnova zidina grada Korčule, posebno južnog zida	Potrebno je obnoviti zidine grada Korčule i staviti ih u funkciju. Najočuvanije su južne zidine koje je potrebno pretvoriti u šetnicu s bogatim kulturno-povijesnim sadržajem.

Tablica 5. Projekti Korčula

5.2. Račišće

R.br.	Projekt	Opis
1	Legende i povijest mjesta	Legende - sukobi oko lokava i povijesne crtice vezane za tradiciju pomorstva i trgovine. Potreban je poseban osvrt na ulogu žene u Račišću.
2	Tematska staza Račišće - Vaja preko uvale Samograd	Staza kroz maslinike uz osvrt na floru i faunu područja (endemski račić <i>Alpioniscus christiani</i>). Posjet crkvi i konobi uz sudjelovanje u tradicionalnom plesu - Račiški tanac.
3	Etno ribarska kuća u Račišću	Interpretacijski centar o povijesti Račišća, posebno o ulozi žena.
4	Brodarstvo u Račišću	Postoji duga tradicija brodarstva u Račišću. To je bila jedna od većih flota na Jadranu.
5	Cesta Račišće-Babina	Bitna investicija zbog povezanosti područja.
6	Quercus Illex	Najveće stablo na otoku Korčuli – potrebno je njegovo brendiranje i korištenje u turističke svrhe.
7	Kamenolom u Vaji	Kamenom iz ovog kamenoloma gradio se New York. Predstavlja izvrsnu lokaciju za edukacijski centar.

Tablica 6. Projekti Račišće

5.3. Žrnovo

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza Postrana	Tematska staza počinje kraj Gospe od Lurda, preko Grdice (dvije prirodne lokve), Lokvica (pogled na cijelo Žrnovo i pelješki kanal) prolazi duž mjesta Postrana, obilazak crkve Sv. Roka, ogledni primjer ruralne arhitekture, Pjaceta Sv. Roka (rodna kuća Jakova Baničevića, osvrt na život i djela Petra Šegedina, etnografska zbirka Pavla Šaina, žbare), preko polja do Sv. Martina i Državnog arhiva – predložimo naziv: Put Sv. Martina.
2	Tematska staza Rasohatica	Tematska pješačka i biciklistička staza prema uvalama - Bratinja luka - Pavja Luka, Jakasova špilja (arheološki lokalitet).
3	Tematska staza Brdo – Kočje – Napoleonov put - Žrnovo	Tematska staza prolazi prema Brdu do Kočja uz tumače s planovima i obilazak konoba ili agroturizama uz osvrt na floru i faunu.

4	Tematska staza Žrnovo – Brdo - Vrbovica - Žrnovska Banja	Kružna tematska staza od Žrnova prema Žrnovskoj Banji.
5	Etno selo u Žrnovu, „donkey safari“	Veći naglasak na malu farmu tovara (magaraca) sa turistički turama, „donkey safari“.
6	Kamenoklesarska radionica	Bitna gospodarska djelatnost kroz povijest. Potrebno je odrediti lokaciju za održavanje radionica i osmisliti sadržaj.
7	Radionica makaruna	Tradicionalno jelo u Žrnovu. Redovito se održava manifestacija Makarunada.
8	Uređenje sportsko- rekreativnih zona	Grad Korčula ima dugu tradiciju aktivnog bavljenja sportom. Navedeno nije u dovoljnoj mjeri iskorišteno u turističkoj promociji. Potrebno je dodatno urediti i opremiti sportsku infrastrukturu te brendirati Grad Korčulu kao mjesto aktivnog i zdravog življenja.

Tablica 7. Projekti Žrnovo

5.4.Pupnat

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza Pupnatska luka	Tematska staza (biciklističko-pješačka) kroz maslinike uz obilazak Gradina i najstarijeg dijela mjesta, crkve te lokalnih konoba i agroturizama. Za pješačke ture prijedlog je tematska staza "samoniklo jestivo bilje" ili staza "aromaterapije".
2	Free climbing	Stijene iznad Pupnatske luke se mogu valorizirati kroz <i>free climbing</i> .
3	Kuća Kumpanjije	Vezana uz tradicionalni ples s mačevima.
4	Tematska staza Pupnat - Račišće	Tematska staza prema Račišću, prolazak pokraj Dočića i lokava, spuštanje do Račišća, nastavak staze prema Samogradu i spiljama - edukacijska radionica o krškim oblicima reljefa.
5	Tematska staza Napoleonov put	Staza duž trase Napoleonovog puta kroz vinograde do Žrnova uz obilazak lokalnih konoba i agroturizama.
6	Tematska staza Bačva	Staza od Pupnata prema Bačvi uz tumače i planove o flori i fauni (morski svijet) i otoku Lastovu na obzoru, uz posjet konobi u uvali.

Tablica 8. Projekti Pupnat

5.6.Čara

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza kroz Čarsko polje	Staza prolazi pokraj lokava kroz vinograde pošipa i maslinike izvrsnog čarskog maslinova ulja. Staza prolazi pokraj crkvice Gospe od čarskoga polja, zaštićenog višestoljetnog čempresa uz župnu crkvu sv. Petra i «kaštil» Španića (legenda o braći Črnomirima, lokve kroz prošlost itd.). Svetište Gospe od čarskog polja priznato i nema razloga da se taj potencijal turistički ne eksploatira.
2	Tematska staza – vidikovac Križ	Tematska staza prolazi pokraj lokava u pravcu Križa (vidikovac) iznad Čare. Strmi uspon oko 50 minuta hoda u jednom smjeru. U povratku obilazak vinarije i crkve Gospe od čarskog polja i alabastrenim reljefima na gospinom oltaru (priča o vrijednosti spomeničkog dobra, podrijetlu reljefa, pučke predaje, najveće hodočasničko proštenje na otoku 25. VII.).
3	Tematska staza - Čavića luka i Žitna	Kružna tematska staza, kroz vinograde i maslinike, pored lokava do Čavića luke i Žitne. Uređenje okoliša oko svetišta na kojem se pastirici Tasovac prikazala Gospa u Gospinoj vali – Čavića luci (blagoslov baraka 25. VII.), Tematska staza na povratku u Zavalaticu prolazi pored privatnih vinarija gdje se pruža mogućnost kušanja vina i maslinovog ulja.
4	Tematska staza – Čara - Smokvica	Tematska staza, kroz vinograde i maslinike od Čare do Smokvice i obilazak privatnih vinarija (koliko i koje vinarije) uz kušanje vina i maslinova ulja u Smokvici i Čari (vinarija Toreta, torete obitelji Baničević), posebno Dani pošipa u Čari i Smokvici u vrijeme turističke sezone.
5	Tematska staza Dubovo	Staza od Dubova prema najvišem vrhu na otoku Klupca, stazom «aroma» i korita za stoku (krave i konje na Puhovom polju (ljekovito bilje: vrste, uporaba u gastronomiji i liječenju).
6	Muzej vina	Ova je investicija uvrštena u Strategiju razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2022. Vrhunsko bijelo vino sorte pošip ima zaštićeno porijeklo od 1967. godine.

Tablica 9. Projekti Čara

6. Koncept „Albergo diffuso“ kao jedan od temelja razvoja održivog turizma

6.1 Uvod

Koncept „Albergo Diffuso“ kao inovativni koncept gostoprimstva pokrenut je u regiji Friuli u Italiji u ranim 1980-im godinama sa ciljem da doprinese revitalizaciji središta malih, povijesnih gradića i sela, a koja se nalaze van uobičajenih turističkih ruta. Glavni motiv pokretanja Koncepta bio je pokušaj revitalizacije i obnove starih gradskih jezgri brojnih planinskih gradića koji su se nakon potresa i depopulacije našli pred izumiranjem. Hrvatski naziv „Raspršeni hotel“ dobro oslikava samu ideju po kojoj se hotel ne nalazi samo u jednoj, povezanoj zgradi već je raspršen u brojnim kućama u centru mjesta pri čemu mora zadovoljiti sljedeće uvjete;

1. Hotel pruža normalne hotelske usluge
2. Sobe su raspršene u obnovljenim i tradicionalnim kućama u povijesnoj jezgri grada ili sela
3. Centralna recepcija nudi i ograničene usluge hrane i pića
4. Cijeli koncept je dio lokalnog okruženja sa ciljem da se gostu pruži osjećaj pripadnosti lokalnoj zajednici

Danas u Italiji ima preko 40 Raspršenih hotela koji su organizirani kroz nacionalnu zajednicu te koji su podupirani od strane talijanskih regija sa zakonskom regulativom koja potiče takvu vrstu organizacije. Hrvatska je jedna od prvih zemalja koja je prihvatila takav koncept te ga nastoji poticati i kroz zakonsku regulativu.

Slika 3. Ideja i cilj koncepta Albergodiffuso

6.2 Ideja i cilj koncepta

Osnovna ideja hotela čini stavljanje u funkciju već postojećih građevina unutar povijesne jezgre kojima se daje nova vrijednost kroz turističke usluge, te povezivanje već postojeće ponude smještaja (privatnog smještaja), a u isto vrijeme i onemogućava, štoviše i sprječava građenje novih objekata koji bi mogli narušiti autentično okruženje. Cilj je popularizirati povijesne jezgre kroz turističke usluge, odnosno potaknuti razvoj autentičnih turističkih usluga, a u isto vrijeme očuvati i popularizirati tradicijsku kulturu i generirati prihod u cijeloj zajednici. Za koncept je izuzetno važno i promicanje lokalne kulture sa ciljem da se gostima pruži autentični doživljaj u lokalnom okruženju ali i promicanje koncepta „support local companies“ tj. razvijanja svijest

kod posjetitelja o važnosti korištenja usluga lokalnih obrtnika i poduzetnika sa ciljem promicanja lokalne ekonomije. Koncept razvija brojne usluge koje pružaju lokalne kompanije i obrti (razne vrste uslužnih djelatnosti prije svega). Ekološki utjecaj je minimalan jer nema nove gradnje već se bolje iskorištavaju postojeći kapaciteti.

Slika 4. Organizacija koncepta Albergo diffuso

Koncept Raspršenog hotela baziran je na nekoliko osnovnih postavki sa ciljem kreiranja jedinstvenog doživljaja za goste, bolju prodaju, zajednički marketing i booking:

- Zajedničko dogovaranje cijena
- Samostalno postavljanje cijena svakog vlasnika/iznajmljivača – iznajmljivači ne gube svoju autonomnost
- Vođenje i organiziranje ove vrste hotela moguće je kroz zajedničko udruživanje vlasnika pojedinih objekata (potencijalnih smještajnih jedinica), koji stvaraju zajedničku upravljačku strukturu (“labavu” ili “čvrstu” strukturu)
- upravljačku strukturu može organizirati lokalna zajednica (uprava) kroz posebnu organizaciju koja će okupiti vlasnike smještajnih jedinica kao raspršeni hotel.

Organizacijski je podijeljen u dvije cjeline;

- Centralna recepcija – poseban prostor za primanje gostiju koji nije udaljen više od 200-500 m od svih smještajnih jedinica – recepcija ima zaposlenike. Uloga recepcije je ključna jer predstavlja bazu za dogovaranje aktivnosti te brigu o slobodnom vremenu gosta.

- Centralni restoran – ili više njih ali s različitom ponudom – uključiti već postojeći – također nije udaljen više od 200 m od svih smještajnih jedinica. Ovaj dio koncepta moguće je organizirati i kroz suradnju sa lokalnim restoranima što predstavlja još jednu atrakciju jer omogućava gostu različiti doživljaj i ambijent svaki dan.
- Razvijeniji oblici Raspršenog hotela imaju već zajedničke dodatne sadržaje kao što su wellnessi, teretane, zajedničke prostore za animaciju i sl.

- smještaj je organiziran u više različitih međusobno nepovezanih objekata s cjelokupnim komforom i ujednačenom kvalitetom.
- gosti su u mogućnosti boraviti u zasebnim smještajnim jedinicama (sobe, apartmani ili cijele kuće) koje su raspršene po povijesnoj jezgri.
- svaka smještajna jedinica drugačije je uređena čime se razlikuje od ostalih ili su tematski određene (npr. renesansnog stila). Moguća je i koncepcija standardiziranog uređenja ovisno o strategiji koja se primjenjuje.
- minimum 7 smještajnih jedinica – maximum nije određen.

Osim spomenutog karakteristike koncepta su sljedeće;

- zajedničko ime hotela

- zajednički logo
- unificirano označavanje
- unificirani promotivni materijali i posjetnice
- unificirana internet stranica i svaka individualna stranica iznajmljivača
- zajednički nastup na tržištima.

6.3 Mogućnosti razvoja koncepta na Korčuli

Korčula ima izvrsne mogućnosti za razvoj Koncepta i to posebno u samom starom gradu Korčuli kao i u svim mjestima u sastavu grada, a posebno u Žrnovu i to u svim dijelovima.

Kao prvi izazov biti će zainteresirati postojeći privatni smještaj za Koncept te uspostaviti odgovarajući organizacijski oblik zajedničkog nastupa (udruga, poduzeće ili zadruga) kao i definirati odnose, a prvenstveno razinu samostalnosti u odlukama pojedinih iznajmljivača. Potrebno je definirati ovlasti i zaduženja između pojedinog vlasnika objekta te zajedničke tvrtke/udruga koja upravlja samim raspršenim hotelom. Početni model bi mogao krenuti sa manjim ovlastima zajedničke tvrtke/udruga dok bi vlasnici i dalje zadržali značajnu autonomnost iako bi cilj trebao biti prebacivanje upravljanja na zajedničku tvrtku/udrugu. Mogući raspored ovlasti bi mogao izgledati na sljedeći način;

Vlasnici objekata:

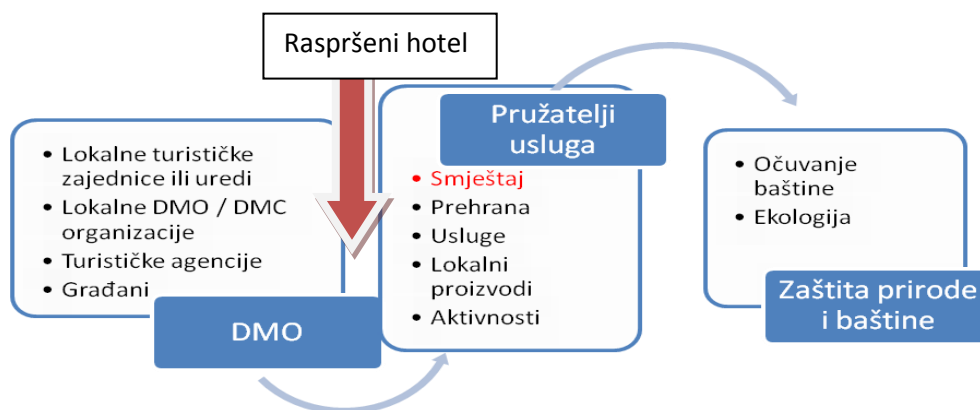
- cjenovna politika
- odnosi sa gostima
- održavanje
- čišćenje

Zajednička tvrtka/udruga:

- marketing
- prodaja
- dodatni sadržaji
- branding i smjernice unutarnjeg uređenja

U sljedećem koraku trebalo bi održavanje i čišćenje prebaciti na zajedničku tvrtku/udrugu.

Također je bitno odrediti ulogu same lokalne uprave i organizacija (lokalnih, regionalnih i državnih) u razvoju Koncepta kao i u prijedlogu mjera za poticanje privatnih iznajmljivača da se pridruže Konceptu;

U drugom dijelu potrebno je pronaći i projektirati zajedničke prostore za potrebe recepcije i društvenih sadržaja. U Korčuli bi to mogao biti prostor Liburne dok bi u Žrnovu to mogao biti neki prostor ili kuća u vlasništvu grada (društveni dom). U svakom slučaju takve prostore je potrebno planirati rukovodeći se parametrima da mora biti do max. 500 m udaljen od smještajnih objekata, da je vlasništvo objekta riješeno (zbog toga je možda najrealnije da se takvi prostori planiraju u prostorima u vlasništvu grada) te da imaju dovoljno prostora da se planiraju barem minimalni sadržaji (recepcija, garderoba, minimalni društveni sadržaji, manja etnografska zbirka).

6.4 Zaključak

Koncept ima brojne prednosti i predstavlja vrlo atraktivnu mogućnost za privatni smještaj u Hrvatskoj da značajno poveća konkurentnost i efikasnost te na taj način pridonese produženju sezone, povećanoj profitabilnosti te na kraju većoj društvenoj koristi. Prednosti Koncepta su; nije prostorno ograničen, smještajne jedinice su u različitim zgradama u različitim ulicama, smještajne jedinice su međusobno različite, vlasnička struktura nije ograničena jednim vlasnikom, cjelogodišnje poslovanje.

Koncept ima i značajnu društvenu vrijednost jer potiče lokalno stanovništvo na uključanje u turizam kroz organizirano umrežavanje, poštuje kulturni ambijent, potencira autentičnost, artikuliranje posebne i originalne ponude – kreira doživljaj, zadovoljava hotelsku strukturu, ima originalan stil upravljanja (upravljачka struktura), kreira turizam teritorija i povijesnih jezgri, omogućava bolju tržišnu konkurentnost privatnih iznajmljivača.

Zakonski okvir za Raspršeni hotel fokusiran je stimuliranju privatnih iznajmljivača prema udruživanju, prije svega kroz poticajne mjere, ali i kroz uvjetovanje sredstava za obnovu sa uključivanjem privatnog smještaja u Koncept (primjer talijanske regije Friuli).

KLASA: 302-02/15-01/03
URBROJ: 2138/01-01-15-1
KORČULA, 22. prosinca 2015.

PREDJEDNIK
GRADSKOG VIJEĆA
